

PHILADELPHVS
VAPULANS.

THEOPHILI ISCANI

Ad calumniosam Irenæi Philadelphi Epistolam

RESPONSIO.

Quâ Anglicanæ Ecclesiæ sana fides,
Pietasq;, & Episcopalis ὁμοθυμῶν Institutio
APOSTOLICO-DIVINA,

A D^o ꝛ O S: H A L L O

Exon. EPISCOPO pridem
defensa, asseritur.

L O N D I N I,

Excudebat MILO FLESHER, Impensis

NATHANIELIS BUTTER.

M DC XLI.

01210925

Reverendo in Christo Patri,

IOSEPHO,

EXONIENSI EPISCOPO,

Domino suo colendissimo.

Reverende in Christo Pater ac Domine,

 Vm qui in Paternitatem tuam satis impotenter pridem involarit, Irenæus quidam Philadelphus, manu tua parùm dignus sit, aut verò oculis; dabis mihi, spero, veniam infimo eorum, qui reverentiæ vestræ à sacris inservire gestiunt, hominem pro meritis excipere, simulq; & egregiam ipsius audaciam reprimere, & famam Ecclesiæ Anglicanæ, simul & vestram, à calumniis ejus turpissimis vindicare: Neq; enim cum silentio pati aut possum, aut debeo, insignis impudentiæ virum, in venerandum illud caput, deq; toto orbe Christiano meritissimum

mum, insurgentem, communem matrem, castam Jesu
Christi sponsam, Medicum dicam, an morbum
hunc, impuro ore contaminantem. Provinciæ me tan-
tæ omnino imparem profiteor; hoste tamen, utpote
gallo extra propriam aream posito, superiorem: Ec-
quis, vel minimus Theologorum, in re Theologica im-
perito Medicaastro non doctior? Quod superest, hoc
quicquid est operis, unâ cum adversario, tenui (uti
vides) arundine humi prostrato, pedibus tuis subjicio;
Digneris modò, quas ipse tuo candori aspersit macu-
las, chartula hac, quasi Mappa tali officio destinata,
abstergere, nil altius sperat

Reverentiæ vestræ

devotorum minimus,

Theophilus Iscanus.

THEOPHILI ISCANI
PHILADELPHVS
VAPULANS.

§. I.

Rubescite verò Theologi omnes, Angli, Scoti, Hiberni, quotquot recentiori disciplinæ bene vultis, pigra gens & imbellis, erubescite : Nemo vestrum erat, qui Episcopalem *μεγαλειαν*, à *Josepho Hallo* Exoniensi Episcopo nuperrimè propugnatam, convellere aut ausus est, aut potuit ; Proslitit *ἀπὸ μανχελῆος* Gallus quidam, isque, si Deo placeat, Medicus, magnus debellator *ἐπισκοπῆς*, præstititque, cui vos pares non fuistis : Nempe, tumore quodam hydropico inflari cœperat Ecclesia Anglicana, bonus iste *Ἄσκληπιος* Pharmacum porrexit, quod appellant, Benedictum. Eia nunc nos salvi sumus ! ni Gallo huic gallum debere palam profiteamur, ingrati sumus : Qualis verò hæc est, quam sub manibus habemus, dosis ? Fucum nobis facit Medicus, inprimis, ementito & nomine, & titulo : quod si sic fecerit pixidibus suis pharmacopola ipse, actum fuerit de ægrorum salute. Scilicet, cum *Ερινυος* illi proprium nomen sit, ipse *Irenæum* posuit, contra
B quàm

quàm *Irenopao* cuidam nobiliori, objectum à suorum non-nemine;

Irenen voluit cedere, cedit Erin.

Dein titulus cujusq; folioli *Josephi* cujusdam *Halli* nomen præ se fert, ab hoc Pancratico Athleta satis strenuè oppugnati, debellatique; ubi pagina interim aliud prorsus agat, famosissimoq; Libello, nescio quor, quosq; Ecclesiæ Anglicanæ Præsules, & Doctores invidiosissimè traducat. Nostin' verò *Hallum* hunc *Irenae*? Aiunt illum senem esse, ferè septuagenarium, Sacræ Theologiæ Doctorem, Ecclesiæ Anglicanæ Episcopum, quem tu non tam familiariter, quàm contemptim compellare audes; *Viriteus* ille tuus, clarissimus vir audit, nec quis illi stylum hunc inviderit; Interea, *Jos: Hallus*, ne vel minimo tituli alicujus apiculo cohonestatus cum Chironia prole congressurus, in theatrum nudus protrahitur. Quid, quod & celeberrimus ille Episcopus nuper Wintoniensis, Præsulum decus, Doctorum sui seculi coryphæus, nudo *Lanceloti Andrea* nomine, jubetur, paulò post, ab hoc *Apolline* Pernaßiaco, stationem suam tenere inter mediocris Literaturæ viros; *Montacutius* Norvicensis Episcopus, aliquantulæ eruditionis reus audit; Annon te pudet insignis hujusce procacitatis, *Irenae*; hominem nempe peregrinum; & adhuc juvenem, artis cultorem alienæ, de tantorum Theologorum doctrina ac scriptis judicium ferre, præceps ac temerarium? In arenam verò ut provocare ausis gravissimos quosq; Antistites, petulantia profecto est haudquaquam tolerandæ. Alii te mores, studia alia decuissent; *Galenum* tuum satis irrident Parisienses vestri, quòd medicinam professus Logicæ se arti immiscuerit, novamq; syllogizandi rationem instituerit: Quis verò ferre posse putas tot eximios Britannia nostræ Theologos, ut tu, advena cum sis, alteriusq; scientiæ alumnus, res tibi Theologicas tractandas susciperes, deq; Ecclesiæ nostræ regimine velut de tripode definire præsumeres. Medicinæ artem longam dixit *Hippocrates* tuus,

tu

tu verò ita brevem & compendiosam autumas, ut hujus oras satis angustas facile emensus, aliarum insuper scientiarum latifundia, (Theologiæ cumprimis) perlustrare possis. I modò, si sapis, & *Galeno* te tuo, ac *Fernelio* vestra- ti in disciplinam tradito; herbarum, metallorum, mineralium vires explora, defunctorum exta consule, Pharmacopoiæ tuæ fraudes rimare, urinarum colores, pulsuumque differentias sedulò disquirito; Anatomicæ, Botanica, Chirurgicæ, Spagiricæ incumbere strenuè; *hæ tibi erunt artes*; mitte Theologica; tractent fabrilis fabri, sacra Theologi.

Quod si (quæ te præli incessit ambitio) nullæ amicorum preces, monita nulla ab instituto hoc tam audacis opellæ publici juris faciendæ studio detinere potuerint; Age, videamus tandem *Quid tanto dignum ferat hic promissor hiatus*. Senties profectò, *Ireneole*, non deesse reverendo Episcopo Exoniensi, gravioribus (uti par est) negotiis intento, vel ex imo (si opus est) subsellio Sacellanorum, qui insolentiam hanc tuam castigare & possint, & velint.

§. II.

PAginæ Epigraphicæ facies altera, *Pauli Sarpis* Veneratorum Theologi prædicationem exhibet, scriptam ante annos (ut asseritur) triginta, ad *Jacobum* quendam *Leschasserium* Jurisconsultum Parisiensem; Quæcunq; demum sit, non ex pharetrâ tua *Philadelphæ*, deprompta est (quod scio) sagitta hæc; nec quid tale præ se tulit exemplar tuum istinc missum, Eleutheropolitanum profectò telum est hoc, sed amentatum planè, & quod spiculis à longè intortis accidere solet, decidens paulo languidiùs; Quæ etenim *Leschasserio* tuo fides? aut (si huic credere fas est) quæ *P. Sarpio* autoritas? Theologus ille fuit, bene de suis Venetis meritis, Vates non fuit; Quid verò

tandem est, quod ille harioletur? Anglis, inquit, ego timeo; Quid times *Paule*? Bono animo es; in tuto sunt istic omnia; Magna illa, quam tu adeo suspectam habes Episcoporum Britannorum potestas, ne quidem umbra est potentiae: Imò, tam angustis legum finibus circumscripta est, ut in meram profectò impotentiam desierit; neq; tanta unquam fuit, (quicquid mendax tibi imposuerit fama) quæ Præsules, nomine amplissimos, ab imæ plebeculae contemptu vindicare potuerit: Soli ubi sunt, in sua quisque Diœcesi, ni juxta Statuta regni, Canonesq; Ecclesiae gubernent, pœnis illico gravissimis obnoxii sunt; Convenire autem in Synodo, sine regis mandato non potuerunt unquam; Sed, & ubi convenerint, si magni sigilli autoritate parùm muniti, vel mutire præsumpserint, piaculo est; Quòd si quos fortè Canones hac freti facultate condiderint, nisi Comitiorum insuper publicorum accesserit autoritas, (uti contendunt magni Legum Magistri) frustra sunt. Accedat huc, quòd, si quis præsum in muneris sui administratione peccaverit, limites sibi positos prætergressus, Synodi sive Provincialis, seu verò Nationalis coercioni (uti fit in aliis Reformatissimis Ecclesiis) subjicitur: En tibi haud parùm formidandam Episcoporum Anglicorum potestatem. Lumina, quamlibet exigua, longè positis majora solent apparere, id tibi heic usq; venit, *Paule*: Si tu istic fuisses, & rerum nostrarum statum observasses sedulò, facile comperisses quàm nihil omnino periculi fuerit, (qualiscunq; demum obtigerit Archiepiscopus) ne Episcopi ad absolutam dominationem aspirare unquam potuerint: Fuisset profectò potius quòd vereretur *Paulus*, ne limitatissima hæc, & despecta Episcoporum autoritas, in nihilum (quod jam ferè factum est) evanesceret. Quod ergo subjicit *Sarpinus*; Ego equum Ephippiatum in Angliâ videre videor, & ascensurum propediem equitem antiquum divino; hinc ortum est, quòd *Leschasserius* iste (quisquis fuerit) falsam ac prodigiosam Anglicani Episcopatus imaginem *Paulo*
(satis

(satis, uti videtur, credulo) literis suis representaverit; blando calumniatori fidem adhibens *Pautas*, in hoc scissicer, egregium erumpit vaticinium. Atqui scire velim & Theologum Venetum, & jurisconsultum Parisiensem, & quemcunq; tandem editorē Eleutheropolitanū (eniquid isti sibi fingere voluerint) non ita facilem ascensu esse equum hunc, planē generosū, ut equitem illicō admittat alienum; Esto sellam paratam esse, desunt profecto, quos appellamus, *Strapedes*; Neq; *Strat. Sonipes* iste, sed certē *frana ferox ssumantia mandens*, indignabundus sessorem hunc prius excussam calcibus excipit: Sed, neq; eo in loco res nostræ sunt, ut si vel maximē vellent Præsules Anglicani, Romanæ se, suamq; Ecclesiam tyrannidi, ac superstitioni subicere, penes ipsos foret istoc præstare illico; Sub piissimi Regis imperio, nos legibus gubernari solemus; certis quidem illis, & solenni regni torius consensu sancitis, stabilitisque; RefrAGRANTIBUS verò comitiis, ut Episcopi quicquam in religione possint immutare, non quidem divinatio fuerit, sed merum phrenetici hominis infornium. Siquis Præsulum nostrorum (quod tu *Philadelphæ* ipsis satis contumeliosè impegisti) erga religionem Reformatam malè affectus esset, ollasq; plus satis *Egyptiacas* saperet; quid hoc ad Ecclesiam Anglicanā? Siquis ceremoniam (ut ille fortè putat) haud indecentem, introducere in Ecclesiam studuerit, quam tu superstitionis insimulandam censēs, quid hoc ad fidei Christianæ, ipsamq; religionis substantiam? Malè pereat qui malè velit pietati publicæ.

§. III.

SEd mittamus ista; Tu modò *Josephum Hallum*, hominem nempe è face plebis, aggredieris; Audi *Irenæ*, usq; adeone infano tui amore corripui potuisti, ut te neyronem quidam Theologicum veterano huic militi parem

congressurum autumares? Miseret me tui seriò, qui tamen interea tui, quantumvis monitus, noluisti misereri. Age ergo; Episcopus ille noster, suis occinere volens, Librum de divino Episcopatus jure, Anglico nuper idiomate evulgavit; tu Latinè responsum paras; Quorsum verò istud? Sanè, Anglicè callere te satis ostendunt missellæ illæ chartulæ, quas in vulgus pridè homo πολυπερὶ μὲν (etiam sub adamato *Irenæi* nomine) spargere voluisti: Ut quid ergo intempestiva hæc Latinitas? An, quod laudi tibi duxeris, non mediocri, te Latinè posse scribere? An quod benignior Assyriorum præco, nolueris nos Lingua Aramæa compellare? At, at; aliud erat, quod tu tibi satis conscius es, *Philadelphæ*; Epistolæ tuæ pars maxima, è nuper editis (iisq; famosissimis) Anglicè Libellis confarcinata est, non tibi igitur consultum fuisset, tam citò eisdem typos eademq; Linguâ trivisse; quod si fecisses, plagium illico patuisset. Indulgeamus verò tibi hunc Romanæ Lingue (quam tu adeò deperis) amorem; Epistolam ipsam expendamus; Illa nempe paginis 76. absolvitur: quarum quidem quadraginta octo, aliis rebus insuntur; nec quid habent cum *Hallo* nostro commercii; cujus tamen interea nomen (quasi criminis alicujus rei) unicuiq; paginulæ præfigitur: Quæ vero, malum, hæc contumelia est? Dic mihi seriò; Siquis levem aliquem *Philadelphi*, in re medica (ut ille putat) errorè perstringere volens, longum quendam de *boulimia*, vel *gonorrhæa*, vel *peste*, vel *Lue Neopolitana* tractatum institueret, sub *Philadelphi* confutati frontispicio, annon bilem tibi hoc, mitissimo homini satis commoveret? Haud certè aliter fecisti tu istuc. Prorsus immunis est *Hallus* noster (ut tute fateris) ab istis, quæ tu aliis intentare voluisti criminibus, quorum tamen si vel maximè affinis esset, nihilo certè invidiosiore à te titulo excipi potuisset. Titulum mittamus, rem expendamus seriò. Voto nempe obstrictus eràs, homo pius, *Viriteo* tuo, Anglicè parum intelligenti, ventilationem quandam tractatus *Halliani* quam-

quamprimùm exhibere ; quam nunc aliquando cum fœnore exolvis ; Fœnus verò nobis omne, (quicquid alii sentiant) hoc quidem inprimis, ingratum, invisumq; est ; Satiùs fuisset ære gravatum alieno diutius latuisse, quàm hisce demum modis liberasse fidem, & iustæ censorem ἐπισκοπῆς, ita palā, odio seq; (hospes cum sis) ἀλλοτρίῃ ἐπισκοπῇ egisse. Istud meditantī semper oculis obversata, tibi est Ecclesiæ Anglicanæ deploranda facies hodierna ; sub qua Papismus, qui vix hiscere audebat, movet lacertos, & reddita quasi iuventute, revirescit : Satis tu quidem istud calumniosè, *Misadelphe* mi, neq; minùs falsò : Larvâ tu fortè quâdam satis deformi, obtectam vidisti Ecclesiæ Anglicanæ pellem, quam tu faciem ratus, (ut pueruli solent) horres, deplorasque : Tales fuerunt quorundam malè-consultorum hominum portentosæ opiniones, praxis superstitiosa ; quibus modò tempestivè exutis, abjectisq; solita pulchritudine insignis prodit Ecclesia Anglicana, sororum suarum omnium longè speciosissima.

Dicam planiùs ; Papismum omnem ødit Ecclesia nostra, & vel tunc, cum tu illi pessimè fuisse censes, more solenni abjuravit : Quòd si cerebrosi quidam Doctorculi paradoxa quædam Pontificiorū dogmata in vulgus sparserint, & ceremonias quasdam, sive superfluas, sive dubias (non indecentes sibi fortè visas) revocare voluerint, æquumne putas ut in Ecclesiam Anglicanam cudatur hæc faba ?

Iniquè nobiscum agis, *Irenæ*, si paucorum hominum delicta toti Ecclesiæ imputanda censueris ; Sed & illud adhuc atrocius, quod ingruens iste Papismus, fructus sit Hierarchiæ, quam *Hallus* tantopere deprædicat, ac tuetur ; quòd quidem summa est egregiæ illius calumniæ, quam tot paginarum turpibus lituris deinceps persecutus es. Hic vero, & frontem tuam *Irenæ*, desideramus, & fidem. Annon enim Hierarchia eadem fuit olim, ante tempora, quæ tu tantopere damnas, *Landiana*, quæ modò est ? personæ quidem aliæ, res planè eadem ; Partes, quas
appellat

Epist. ad Episc.
Winton. 3.

appellat *Gerfanus* vester, fluentes, pro temporis ratione variantur; fixæ, semper eadem manent: Quod si Hierarchia ipsa in vitio fuisset, quæ sit, quod præsidente olim *Abbotio, Bancrofto, Whitgifto, Parkeo*, non æquè invaluerit iste, quem tu adeò usq; inclamitas, Papismus? Quæ sit, quod sedentibus ad clavum *Crammero, Riddleio, Hopero, Latimero, Juello*, aliisq; piissimis Hierarchiæ cultoribus, letaliter se vulneratum senserit Papismus, deq; salute prorsus desperaverit? Audi clarissimum virum D. P. *Molinaum* rotundè profitentem, scire se, instaurationem Ecclesiæ Anglicanæ, & eversionem Papismi, post Deum & Regem, deberi præcipuè Episcoporum doctrinæ & industriæ; Tunc verò è contrà audes, post tanti viri suffragium, instaurationem Papismi, & Evangelicæ veritatis eversionem Hierarchiæ Episcopali ascribere? totiq; ordini imputare, quod ipsæ quidem personæ à se tanto studio amoliuntur; Certè, nisi in rebus te nostris hospitem profiteri voluisses, alias tu auctioris Papismi rationes facile adinvenisses; Quod si in arte tua non minus falsas morborum causas tibi proposueris, perierint egri.

§. IV.

PRætermittamus illam à qua exordiri tibi placuit rerum Anglicarum ac Scoticarum historiolum; illud unum tamen silentio præterire non licuit, quod Reformationem ab *Henrico 8.* inchoatam, non tam despiciatui habeas, quam perstringas acriter, velut ab ipsius impudico amore profectam; Quicquid enim (ais) turbarum evenit eo tempore circa Religionem, & quod Rex auctoritatem Pontificiam per regnum abrogarit, effecit non veritatis amor, & cognitio, sed animus libidinis æstus, & pruriens ad novas subinde nuptias convolandi. Apagè verò turpem hunc cum hostibus Religionis syncretismum; nam quid viriosius potuisset *Sanderus* quispiam

quispiam, aut *Personius* contra causam Dei evomuisse ? ab ipsis nempe mutuatus es hoc, quod illi toties, tamque impotenti manu frustra intorserunt, telum ; Quis enim nescit primas ipsius cum fratris *Arthuris* relictâ, nuptias, à sanis quibulq; Theologis, ab Academiis ferè omnibus publicè damnatas fuisse, veluti illegitimas, incestasque ; quas cum, *Cranmoro* ipso suafore, serò satis exuisset, quin liberum illi fuerit robusto, ac salaci principi, de secundo deinceps conjugio cogitare ; fecit ille hoc quidem : Quod si novas postmodum ambierit nuptias, quid hoc ad Pontificem, cujus is jugum fœliciter excussisset prius ? Occasionem sanè arripuit Deus à dilatâ plus satis Pontificis de re nuptiarum sententiâ, animosissimum acerrimiq; ingenii principem, excitandi ut in authoritatem Papalem curiosius subinde inquireret ; & (uti fit licita videri pleraque, donec in quæstionem venerint, quæ plenius deinceps exagitata scatere vitiis deprehenduntur) illud idem istic liquidò compertum est : Tyrannis Pontificia, quo accuratius ventilata est, eo gravior, & cum justo regum moderamini, tum Ecclesiasticæ libertati injuriosior inventa est ; Hinc illa magna deturbandi regni Pontificii molimina, hinc illæ rerum, quas vidimus, mutationes planè incredibiles.

Sed ut palam fiat, cæco libidinis impetu minimè impulsus fuisse regem, ut opus hoc arduum aggrederetur ; Deum testor vidisse me literas, tunc temporis, (illas quidem, uti videbantur, authenticas) neq; non conscio Pontifice Roma scriptas, in quibus Regi munificè oblata est duas simul uxores habendi facultas, eâ lege, ut obedientiam Romanæ sedi solitam non detrectaret : Fœdam ille conditionem respuit, indignabundus, & contempsit. Putridissima ergo calumnia est, quâ tu (Pontificios secutus duces) Reformationem ab *Henrico* cœptam deturpare voluisti.

§. V.

Vix mihi impero, ne te *κρίμας* insequar; atqui non licet Lectoris otio (nec quidē meo) ita nimiū abuti bonasq; horas tam malè terere. Etiam *Edouardianam* Reformationē, labe aliqua conspurcare libuit: Enimvero, quod quibusdam Judææ regibus, probri loco, obijci solet, *excelsa parvum sustulisse*, & hęc piissimo regi oggeritur; inter alia quidem enormia, Episcoporum dignitatem ac *ἐπίσκοπον* tolerasse; Utinam verò ita peccassent omnes reliqui orbis Domini; quàm hodie tranquilla, quàm felix fuisset Ecclesia Dei? quæ nunc variarum formarum affectatione, ac studiis miserè dilaceratur; Illicet, cum tota Christianitate conspirare, regimenque, ab ipsis Apostolorum manibus, ad nos usq; perpetua serie derivatum, continuare, scelus est; Desuisti sane muneri tuo, flos Regum *Edouarde*; Debuisses nempe domum Dei, vel ab ipso limine perpurgasse; debuisses Episcopos omnes è suis Cathedris deturbare; disjicere, altā nimis, Antistitum Palatia, census, fundosq; rem fisci facere illico; *Κρανιον*, senem inutilem, tuum à fonte (ni fallor) susceporem, à sede Lambethana expulisse, illumque, ac reliquos socios suos, honoribus quibuscūque (quin & patriā) spoliasse, Clerum totum ad justam paritatis rationem rede-
degisse; ritus omnes sustulisse adaphoros; Lekturgiam, quamlibet purgatam, unā liturā obduxisse; hoc si plenè præstitisses, O quàm te sanctum prædicasset hoc ævum, quàm te novum *Josiam* salutasset! jam verò cum in istis defeceris, decessit tibi id gloriæ, quod perfectis Ecclesiæ restauratoribus attribui solet; Sanè, quin tolli debuisset tyrannis illa omnis, quam in cōscientiis hominum exercere solebant Præsules Pontificii; omnis clavium abusus, idololatricū omne, blasphemumq; sacrificium, *εἰδωλολατρία* omnis, omnia Romanæ superstitionis impietatisq; sub-
sternicula,

sternicula. Papicolarum denique faces omnes, quis inficietur? ipsum verò ordinem ab Apostolis institutum, ejusq; sanis legibus temperatum exercitium, ritus vel sacros, vel saltem innoxios, longotemporis usu firmatos, antiquas precum piarum formulas, hujusce census fieri, quis bonus Ecclesiæ civis patiatur?

Post faces *Marianas*, prætervolas infoclix ævum *Elisabethanum*, putà quòd nihil habet calamo tuo dignum; Episcopi, quorum partes aliquæ erant in Reformatione instituendâ, passi sunt quædam (quædam tantum) in doctrina mutari; at caverant sedulo, ne quidquam de dignitate, & autoritate sua detraheretur. Odiosam verò à te contumeliæ notam, sanctissimis viris, piissimis Christi confessoribus, à suo exilio jam tum reducibus, inustam; Quenquamne putas crediturum spontaneos illos exules, qui propter Evangelicæ veritatis amorem, patriam, amicos, bona omnia ultrò reliquissent, noluisse redeuntes ad suos, quicquam de sua dignitate (modò illicitâ) Christi sui causâ remittere? Nôrant illi sat benè, Germaniam, Genevam nôrant, nôrant utriusque mores & instituta: & tamen ad Ecclesiæ regimen sese legitimè vocari sentientes, præeuntem sequuti Deum, Episcopales Cathedras, conscientia parùm reclamante, conscenderunt, sicque munia sua omnia piè, ac sollicitè obierunt, ut de Ecclesiis Dei optimè meruisse judicentur. Admodum arri-der tibi, blando Poplicolæ, Ecclesiæ Scoticanæ (uti à plebe, (quanquam non sine sanguine, ut ais, ac tumultu) facta reformatio; sic nempe decuit hominem Democra-ticum; neque nos invidemus hanc tibi sententiam, aut hanc illis gloriam; fruantur per nos licet hâc, quam tu tantopere prædicas, sollicitate; nos in sicca hâc, ac moderata restauratione lubentes acquiescimus.

§. VI.

ATqui jam te amo, *Philadelphus*; mones nempe seri & *Viriteum* caveat credere, te, qui commotior es in Episcopos Angliæ, protinus omnes, quos Anglia tulit Episcopos ab *Henrico* 8. perstringere; quorum nonnulli martyrio sunt coronati; quibusque præcipue debetur everfio Papismi; quiq; viventes sub Reformatione, suis numeris nondum absolutâ, retinuerunt in splendida dignitate Papalem pompam redolente, humiles spiritus, & partes fideles verbi Dei Ministri, qui solum honori ducunt, juxta *verba* *Pauli* incumbere orationi, & doctrinæ, quales fuerunt Archiepiscopus *Cranmerus*, *Latimerus*, *Hoperus*, *Juelius*, & innumeri alii. Verè *Philadelphus* es, si te istic continueris, *Irenæe*. Cedò hoc modò; innumeros Angliæ Episcopos *Paulino* Canoni conformes sese præstitisse, nos de reliquis parùm solliciti sumus: Luant pœnas quotquot fines à Spiritu sancto positos, sive superbi, sive inertes, vel parùm assequi, vel transilire voluerint. Parùm verò consonat charitati tuæ, quod immèdiatè sequitur; credere te Episcoporum munus, ut à plebisq; sustinetur in Anglia, nihil præter titulum habere; & esse Papalis Hierarchiæ propaginem. Quid? ipsumne munus, an muneris potiùs exercitium qualecunque dicere voluisti? Munus certè Episcopale, unum, idemq; fuit *Cranmero*, *Hopero*, *Juello*, atque his in quos tu modò infilis, præsulibus hodiernis, longè forsan dispar muneris executio, quo alii purius, corruptius alii; alii segnius, alii funguntur solertiùs: Interim, ubi horù (plerosque) cum (innumeris) aliis contulerit Lector, facile animadvertet, quàm nihil causæ sit, cur in Ordinem Episcopalem tam odiosè declamitares.

At quàm tu hîc nimis liberalis es, *Irenæe*, ut verear ne te hujus largitatis pœnituerit postmodum; Nempe concedis Deum jam per sæculum integrum habuisse in Angliâ,
puram

puram, orthodoxam, & visibilem Ecclesiam : in ea enim (inquis) nullo tempore defuerunt fideles verbi Dei Ministri, qui non nullibi extra conspectum Episcoporum, sedulò prædicationi incumberent, & ritè Sacramenta administrarent ; O te felicitatis nostræ præconem nimio quā benevolam ! Siccine verò soles beare amicos ? Fuit, ais, in Angliâ, per seculum hoc integrum, Ecclesia visibilis, & orthodoxa, quæ non nullibi latitavit ; fuerunt nonnulli, fideles verbi ministri, qui extra conspectū Episcoporum prædicarunt ; *Quia despoliatus* tu, quidem istud ! Quid autem interea factum de Ministris illis, qui in conspectu Episcoporum non minùs sedulò prædicarunt ? quid de Episcopis, qui non minùs sedulò prædicarunt, quàm quivis Ministrorum ? numquid illi omnes non fideles ? numquid non de visibili & orthodoxa Ecclesia ? plebs verò Anglicana illis commissa quo in numero fuit ? Sed, & reliqui Episcopi, Religionem Reformatam professi, numquid ab Ecclesiâ visibili, & orthodoxa, prorsus exclusi sunt ? Quantas nos tibi gratissimo hospiti, debemus gratias pro hoc insigni elogio ? Fuit in Anglia, inquis, visibilis Ecclesia ; sed qualis interim fuit ipsa Anglicana ? fuitne & illa visibilis ? hæres hîc aliquantulum ; vix istud præstare ausus *Viriteo* tuo : Atqui, novit ille, noruntque omnes quotquot sunt uspiam ingemui Reformatæ Ecclesiæ filii, nullam fuisse in toto Christiano orbe Ecclesiam, aut magis conspicuam, aut æquè gloriosam, tantorum sanguine Martyrum fundatam, tot doctissimorum Theologorum turmis munitam, tot disertissimorum Concionatorum catervis stipatâ, nobilitatam tot tamq; eximiis piorum operum, egregiorumque scriptorum monumentis, tam celebribus Academiis instructam ; I nunc, *Ireneæ*, & dicito (quod ne de Roma quidem ipsa negare audes) visibilem fuisse in Anglia Ecclesiam : Sed ne nimium tibi constares, candor hic tuus se verè exerit ; dum sub jicis illico ; Neque etiam putes me sic Scotorum causam agere, ut confestim faveâ eorum sententiæ, qui existimant nul-

lā Ecclesiā ritē administrari, quā quæ caret Episcopis ;
 Quinimo crediderim, idque credidit vetus Ecclesia, optimū
 regimen Ecclesiæ, concordiam & unionem fovens,
 nec repugnans Christi & Apostolorum institutioni, quæ
 præcipitur, ut omnia decenter & ordinatē in Ecclesia ad-
 ministrantur, & confusio vitetur, quæ sæpe ex æqualitate
 nascitur, illud esse, cum in unā urbe, aut provinciā, unus
 inter presbyteros à cœtu presbyterorum electus, ætate,
 moribus, & doctrinā gravis, habet præminentiam in
 suos collegas ; qui, extra coitionem Presbyterorum, &
 Synodum congregatam, sit os totius cœtus, &c. Quid ?
 coalituram putabimus modò partem utramque, & con-
 cordiæ litabimus ? Ita sanè sperassem fore, dum tu
 æqualitatem velut confusionis matrem averſatus, uni
 Presbyterorum Ecclesiæ, sive urbicæ, sive provincialis re-
 gimen velut optimum, & unioni fovendæ aptissimum
 demandari voluisti ; cui etiam præminentiam in suos
 Collegas, etiam extra coitionem presbyterorum conce-
 dis, sed illam tamen synodi arbitrio limitatam. Quin
 inter nos modò, nisi tu non vis, convenit ? Quid enim
 nos ultra desideramus ? Unum nempe inter Presbyteros
 ætate, moribus, doctrina gravem virum, Episcopum eli-
 gi volumus ; Volumus hunc à Presbyterio, hoc est, à
 Decano & Capitulo electum, urbi aut provinciæ hunc ita
 præesse volumus, ut in suos Collegas habeat præminentiam ;
 sed & hunc denique ita Synodo subesse volumus, ut
 ei actorum suorum rationem reddere teneatur ; hunc de-
 nique ita reliquis sublimiorem sedere volumus, ut
 collegam se, non Dominum Presbyterorum agnoscat ;
 Ἐπὶ τίς, ἢ πᾶσι χρεῖται ? Faceſſat hoc inutile litigium ; con-
 cordes simus, quandoquidem simus unanimis : At quā
 inani me spe lætat mens paulò in pacem pronior ? Aliud,
 aliud est in quo hæres : In via pacis tibi fausto ac celeri
 pede currenti obicem posuit *Andreas* quidam, Episcopus
 Wintoniensis : Nostin' hominem, *Irenæ*, è trivio fortè
 quempiam, aut proſeucha ? Quī verò adestu, nomen,
 cui

cui tota doctorum gens assurgit, tam familiariter usurpare. ad cuius sonum tremere pridem solebant strenuissimi Romæ Athletæ? paremne huic Giganti nanulum censere potuisti? Vah confidentiam! At quid tandem ille? Ecclesiam stare non posse sine Episcopis; Non debere, sanè dixerit vir magnus, ubi haberi potest; non posse, casus quicunque intervenerit, nullus dixit; Necessitatem illam, quæ modò Reformatæ Ecclesiæ Gallicanæ incumbit, ingenuè quidem is, meritoq; excepit. De jure Episcopatus divino, ab illo (quanto Theologo?) fidenter asserto, postea videbitur: Interim, hæc (inquis) Ecclesiæ administrandæ ratio quam dixi, in qua Episcoporum potestas certos limites habet à Synodo & cœtu Presbyterorum circumscriptos, est res magis optanda, quàm speranda: Futurorum spes est, *Irenæ*, En præstò tibi est illa, quam tu tantopore optas, Ecclesiæ Anglicanæ administratio: Synodus non una est, quæ hanc ab Apostolis commissam Episcopo potestatem, non calculis modò suis, sed & legibus injunxit insuper; illud tantum interest, priorèscne, non minùs sanctæ Synodi, an hodiernæ potiùs limites huic Episcoporum potestati statuere debeant; Sed & hoc præterea adjiciendum, si quis Episcoporum fines sive morum, sive doctrinæ sibi præstitutos fuerit prætergressus, aut si lis ulla de regiminis administrandi ratione intervenerit, Synodi provincialis judicio rem totam determinari oportere; quam penes est Pastoribus jus dicere, & infligere censuras, & procedendi regulas præscribere: Quod ergo ardentibus votis apud Deum *O. M.* contendere profiteris, ut in regno florentissimo, floreat Ecclesia Christi, ut Pastores ejus non sint Domini, sed Patres, ut inter Episcopos & Presbyteros, fratrum instar, sit sancta concordia, fidesq; illibata servetur, pergratum nobis foret, nisi quòd vereamur ne quod fieri petunt preces tuæ, factum negent. Sanè absq; nuperis hisce vitilitigationibus foret, etiam præ ipsò regno florisset Ecclesia nostra: Plerosq; habemus Episcopos, qui non supercilio-

osos

osos Cleri sui Dominos, sed Patres se gerunt indulgentissimos, quique comministros non servorum loco habere solent, sed fratrum charissimorum; amantissimos pacis, fidei custodes fidelissimos; siqui fortè aliter se gesserint, dic mihi cur partis longè majoris, meliorisq; virtus, non plus valeret ad honorem toti ordini conciliandū, quàm minoris culpa ad dedecus. Dixerit alicubi non verè magis quàm ingeniosè clar. vir *Petrus Molinaus*, Episcopos pompâ illustres, & luxu diffuentes, curamque animarum procul à se amoventes, similes esse laternæ, auro fulgenti, sed luminis vacuæ; idem & nos dicimus, & dicemus usque; Atqui nos laternas habemus plurimas, lumine quàm auro fulgentiores, habemus non candelas, sed faces lucidissimas, quæ benigno quodam & doctrinæ, & benè aetæ vitæ fulgore vicinum orbem collustrant: Noli ergo, *Philadelphie*, atramento tuo conspurcare non innoxios modò, sed optimè meritos Christi servos, vigilantes Ecclesiæ; Quin te pœniteat hujusce tam petulantis licentiæ; quâ quidem sic usus es, ut triginta sex paginas sequentes puris putis calumniis cōmaculare nō erubueris: Neq; verò illud tibi proposuisti, quòd Poeta olim, *Parcere personis, dicere de vitiis*, hoc nempe pio cuidam zelo imputari potuisset; sed tu, in homines ipsos satis furiosè involas, hos tribunali tuo sistis, palo publico affigis, ac stigmatæ, quo lubet, inuris denique:

Agmen tibi ducit vir (puta) olim cum curâ dicendus, *Gulielmus Laudus*, Archiepiscopus Cantuariensis; Ecce quàm Leonem obdormiscentem pungit iste culex! Hunc sequitur inter ciniffones Archiepiscopalis culinæ, primus *Richardus Montacutius*, Episcopus Nordovicensis, uterque scilicet calamo tuo dignus; *Montacutium* excipit *Matthæus* Eliensis, hunc *Rogerus Mannerius* Menevensis, atq; illum denique *Godofredus* Glocestrensis; Non est instituti mei (nec id credo expectarit Lector) causam tantorum virorum agere; illi faciliè invenient qui os tibi maledicum obtundent illicò; sed ne cæteri ejusdem ordinis quos

quos silenter prateris, immunes ab hoc crimine videntur, longum esset, ais, reliquos recensere Episcopos, collegas non degeneres, &c. Atqui multò longiùs fuisset illorum recensere Antistitum nomina, qui summâ cum fide, diligentia, humilitate, sacrum hoc munus administrarunt.

Tu, quæ tua cum candore animi juncta justitia, quatuor eximere voluisti, ab hæ communis censuræ infamia; *Thomam Morronum* Dunelmensem, *Joannem Gulielmum* Episcopum Lincolniensem, *Joannem Davenantium* Sarisburiensem, & *Josephum Hallum* Exoniensem; quos non probatos modò, sed & laude aliquâ cohonettatos dimisisses omnes, nisi ultimo huic aliquid hæssisset culpæ, cujus nomine ad partes modò vocandus esset.

In *Hallo* scilicet desideratur prudentia, quòd pyræ quâ Ecclesia Anglicana conflagrât, superinjecerit oleum; & intempestivâ scribendi prurigine abreptus fuerit in contrarias oras; eaque evulgavit, quæ tutius suppressere erat; sic enim omnem propemodum reconciliationis spem amputavit; Graviter tu quidem istud, *Irenæ*, & satis pro magisterio; quid verò si *Hallus* noster modestiam in te desideret, & veracitatem; Aqua nempe erat, quem tu oleum putaveras; Pyra illa, quæ in vicinia conflagravit, nostris tectis minitata est; huic restringendæ *Hallus* noster, pelvim qualemcunque attulit, superinjecitque; Nam cum Episcopatus ordinem velut illicitum, & Antichristianum planè à quibusdam damnatum, & à *Grahamo* quodam hoc nomine publicè abjuratâ, cerneret, quid potuit fieri opportuniùs, aut periculo communi prævertendo magis accommodum, quàm ut nostris suaderetur, munus istud, à non-nullis tam vehementer imperitum non licitum modò, & antiquum esse; sed sacrum insuper, sed ab ipsa *Ætate Apostolorum* institutione profectum; Istud si tu intempestivè factum autumas; dic mihi, quem tu temporis articulum huic negotio magis congruum designare potueris: Siluisset

ille scilicet, donec flamma in nostras ædes, æquæ sæviisset, & palatia nostra (avertat omen Deus) in cineres redigisset; id nempe, catus medicus, voluisti, non venienti occurrere morbo, ne non satis ægroraret, citiusve paulò convalesceret febricitans locuples, ac liberalis: Quicquid sit; scriptum non satisfacit aliis, tibi non placet; audeſq; affirmare Episcopum Exoniensem dum polemica tractat, pessimè consulere honori, ac famæ *Jos. Halli*; Sic est, *Ærenæ*; Nosti libròrum fata, nescis tua. De aliorum scriptis non eadem sentimus omnes. Sunt fortè qui Epistolà hanc tuam, aridam, jejunam, & ne perito quidem medicò dignam satis, existimant, quam tu tamen ita doctam & accuratè elaboratam putasti, ut eam Comitilibus quibusdam Senatoribus, typis (ipsorum jussu) evulgandam commendaveris; Sunt itidem quidam, ii que doctissimi viri, qui tractatum hunc de Episcopatu, *Hallianum*, omnibus ipsius opusculis anteferre non dubitent; quem tu tamen, censor longè gravissimus, velut authoris nomine, sed & ipsa luce indignum conculcas: eadem sunt judiciorum, quæ & palatorum discrimina; Laudat hic, quod ille nauseabundus rejicit, ferculum; Tribunali non nostro sistimur, ubi publici semel juris facti sumus.

§. VII.

TRansis demum à Dominis Episcopis ad ipsorum, quos vocas, Mancipia; atque sub hoc nomine *Heilinum*, *Wickamum*, *Pocklingtonum*, *Petlaum*, *Brainum*, miris modis exagitas; Nescis interim, incautus homo, nescis, quos tu hîc crabrones irritaveris; Suus est unicuique horum stimulus, quem ubi cuti tuæ laceſſitus quisque infixerit, serò nimis de medicinâ cogitaveris; quicquid de rumore fiat, dolorem certè, eumque (pro tempore) acerrimum lenire nullus potueris: Deinceps verò, ne malitiæ suæ quædam methodus deesse videretur, à conditoribus

Canonum, pergis ad Canones ipsos, in nupera Synodo conditos; quibus nullos unquam, à Christo nato, aridiores ab ulla Synodo conceptos fuisse satis petulanter vociferaris. Ignosces mihi, *Irenae*, si te volumina Conciliorum ne inspexisse quidem, ne dum seriò expendisse dixerò: quod si fecisses, non ita temerè de Canonum nuperrorum ariditate pronuntiasses; Jam quod in Synodum olim Dordracenam, Jesuitam quendam intorxisse carmen, satis norunt Belgæ Theologi, id, quasi de nostra hac Synodo decantatum, odiosissimè suggeris.

*Quid Synodus? nodus; Patrum chorus integer ager,
Conventus ventus, Sessio stramen, Amen.*

Facile est sepem prius confractam dirutamque transilire. Quàm tu ferociter irruis in Canones jam diu demortuos, quibus si æquè favissent tempora, non ausus fuisses uni alicui, vim vel minimam intulisse; Prudens & tutum est Apostoli (ut i codices nonnulli habent) consilium, & cui ego etiam modò parebo lubens, *καὶ ποτὶ δειδω-*

Juramenti verò Synodici, quàm atroci stylo jugulum petis? cui tu tamen paulò fortassis æquior fuisses, si Reverendi Patris D. *Joannis Davenantis* Episcopi Sarisburiensis Apologiam seriò perpendisses; Nihil à te istic ex aliorum chartis depromptum (neque enim hæc mutuò sumpsisse, credo, negabis) cui ille vir magnus ac pius, non modestè satisfecerit: Sed quæ nos cura torquet defunctorum? Sanè quicquid tibi superfuerit otii, non mihi vacat de dudum exauthoratis litigare.

§. VIII.

Dum tu hosce Canonum manes ita miserè crucias; Occurrunt ecce, Altaricolæ; Quî verò malum illi? Gygantæum genus hominum & prodigiosum, ut neque ipsa Ægyptus, te iudice, simile cultus monstrum progenerit; Quid modò de nobis sentient Eleutheropolitani

tui ? quid reliquus Christianorum orbis ? Quàm illi vices nostras dolebunt, nostram deflebunt Apostasiam ? & quassato capite, pectore contuso, inter suspiria & lachrymas, queruli ejulabunt, Angliam, piam olim gentem, modò in crassissimam Idolomaniam degenerasse : Parcite verò dolori huic, O boni, parcite gemitibus ; Omne nos Idololatrici cultus genus, speciem omnem odimus, & execramur ; Si qui sint, fuerintve, qui ullum propriè dictum altare, aut erigere, aut rueri, aut colere voluerint ; si qui sacrificium aliquod, ubi propitiatorium, & pontificio sensu, incruentum offerre professi fuerint ; si qui corporalem Christi in Eucharistia præsentiam finxerint, docuerintve, hos brevibus gyris & carcere dignos judicamus ; & fuerunt fortasse aliqui, qui loquendi, scribendique libertate, hoc in genere, nimium abusi sunt ; quorum si ve opinioniones, si ve dicendi formulas erroneas amollitur à se Anglicana Ecclesia, & detestatur : Quòd si animus tibi fuerit turpi hac nota innotere omnes illos, qui in templorum ingressu, egressuq; genua venerabundè incurvare solent ; nam, tu Christiana charitatis egregius audies violator ; quandoquidem ita gestum huic nupèr Canonè interpretatus fuerit Clerus noster, ut se, neq; altare, nec mensam, nec elementa ipsa, nec Orientem, nec quid aliud, præter unum verum ac vivum Deum adorare declaraverint : Cum etenim animadvertent nimio quàm multos, sacrum limen calcare profano pede, neq; aliter sese ingerere in domum Dei, quàm in horreum fortè suum, aut popinam quampiam, absque omni cura ac debita reverentia ; illud voluerunt, ut qui testis hæc sancta subeunt, de præsentia divina sollicitè cogitarent, numen loci, templi Dominum, Deum cœli, humili gestu agnoscerent, ac venerarentur ; Istos si superstitiosum est, loquar illi scilicet idolo digne suas penas : Virtus esto sacrorum omnium sordida quadam neglectio : Quorsum verò istæ, vel si vera essent omnia ? Adeone tibi cordi fuit, odiosas hæc criminationes, in Præsides, Doctores ac Clerum

Clerum Synodi Anglicanæ corradere undique, & pro-
palare? Cedò, errasse hos omnes non minùs, quàm tu
quiritaris, graviter: tene decuit, delicta, gentis ac linguæ
nostræ finibus hætenus inclusa, toti mundo, communi
idiomate divulgare? Siccine charitas tua operit multi-
tudinem peccatorum? Factum verò inhumanum, & ab
hospitii legibus haud parùm abhorrens.

§. IX.

SEd jam tandem missis aliis, aggredior, inquis, *Jose-
phi Halli* librum. Age, pugna modò: Punctim verò
an cæsim; mi homo; ut Eleutheropolitani tui pacisci so-
lent? Neutro sanè horum modo; sed (quod fortem de-
deceat) impetu quodam incerto, ac desultorio; In limine
libri, nec prolixè, nec acerbè (quod tu ais) invehitur in
Grahamum quendam Exepiscopum Orcadum, *Hallus* no-
ster; idque meritissimò; utpote qui Episcopali functio-
ni, privatæ utilitatis ergo, & populo ut placeret, publicè
renuntiaverat: Non sine fervido quodam animi motu
inrepat hunc præsul, sed procul ab omni (quem tu fingis)
ejulatu, & sarcasmis; Quid enim mitius dici potuisset?
Interpretare tu, prout libitum est, factum hoc *Grahami*,
non ex alio fonte manasse, quàm ex vehementi studio
fovendæ in Ecclesia concordia; Norunt alii ex rei fami-
liaris curâ, accensus non mediocris conservandi nimia
solicitudine profectum. Eo namq; in loco res erant, ut
neceffe illi fuerit, vel Episcopatum, vel rem domi non
angustam abdicare; Quid verò unius non tam resigna-
tio voluntaria, quàm invita exauthoratio ad pacem pub-
licam conferre potuit? Quòd si ita incuriosus homo fue-
rit, ut in ultima Thule positus, nihil quicquam resciverit
de tumultu Edinburgensi, deque consilio Episcopos toto
regno movendi, & tamen cesserit Episcopatu, videsis
quàm, præter egregium stuporem, quem ipsi impingis,

crimen illi obiectum adaugeas ; id quod tu verbis ita planè minuis, ut è contra prudenter, & ut virum probū decet, fecisse dicas ; & potius debuisse titulum, ac *πρεσβυτεριαν* in Collegas Presbyteros abjicere, quàm pastorem esse sine grege. Quin tu sic doces centum quinquaginta Patres Concilii Chalcedonensis, quorum sententiam ab *Hallo* nostro citatam, tu, ut virum prudentem decuit, sicco pede præterire maluisti, *ἐπίσκοπον εἰς πρεσβυτεριαν καθ' ὅσον φέρειν ἱεροσουλία ἔδει*. Quid ? an tibi virtutis loco erit, quòd illis sacrilegii ? aut quod in aliena manu scelus audiet, in nostra collaudabitur ? Neq; potest dici (ais) abrenunciasse ordini, & abjurasse munus, quod etiamnum hodie, si superstes est, retinet ; & ad quem pertinet sedulò excolere partes quas S. *Paulus* in Episcopo requirit, *1 Tim. c. 3*. Quam tu hic, sciens, Lectorem fallis, *Irenae*, vocis homonymia ? Illo in loco idem sonat Presbyter & Episcopus, usus utriusq; vocis pro tempore promiscuus fuit, distinctus postmodum : Sed memineris interim capite sequente, curam & regimen Presbyterorum, *Timotheo* Ephesiorum Episcopo, ab Apostolo fuisse demandatum ; de quo postea videbitur ; Cum quis ergo Presbyter ordinatur Episcopus, Presbyterum non exuit, dum induit Episcopatum ; retinet munus utrumque ; pavit prius doctrina & sacramentis, nunc & regit gregem, sed & gregis pastores ; regimini ergo huic qui renuntiat, doctrinam retinens, suo ordini haud parum injurius est.

Verum (inquis) quicquid bilis in *Grahamum* effundit *Jo: Hallus* (nempe, pius erat zelus, quem tu bilem vocas) nititur tacita & fluxa præsuppositione ; (nempe, quod & Episcopus *Andreas* palam asseruit mordicis, Ecclesiam visibilem stare non posse absque Episcopis ; responsum tulisti prius, Non debere quidem dixit uterq; , non posse, (quicquid tandem obvenierit) neuter dixerit.

Quod ergo subinfers ; Hoc si est, dubia est salus sub politia Ecclesiastica Ecclesiarum Reformatarum, Galliar & Belgii, ut quæ non retinent Episcopatum, sine quo

cœtus

extus Christianorum, nomine tenus est Ecclesia; nescio imprudenterne magis, an invidiosè à te dictum; Quis enim nostrum ita unquam rigidus disciplinæ exactor fuit, ut statueret ipsam Ecclesiæ essentiam, & Christianorum hominum salutem, ab Episcopatu pendere? Sanè ad τὸ ἐν αὐτῇ) cujusslibet Ecclesiæ, hanc derivatam ab Apostolis formam apprimè pertinere, nos semper, non sine summa παρρησία, asseruimus; sed, vel neminem extra visibilis cujuspiam Ecclesiæ ambitum indubiò salvari posse, vel Ecclesiam visibilem, in quocunq; demum necessitatis casu, sine Episcopatus regimine, ne tantillum posse consistere, nemo sanus affirmavit: Noli ergo nobis invidiam tam odiosis creare paradoxis:

Tu verò non credis (utì ais) quenquam ex sanioribus Theologis, tam in Gallia, quàm in Belgio, improbaturū factum *Grahami*, ut qui in ea sententia sunt, constitutionem humanam, qualis est Episcoporum ἐπισκοπή, tamdiu retinendam esse, quamdiu stare potest cum Ecclesiæ ædificatione, pace & concordia: Quid tu credas parum profectò refert, *Irenæe*; nos factum hoc improbare debere omnes satis novimus; sed & velle etiam, ubi status quæstionis verè ac candidè propositus fuerit, non dubitamus: neq; enim illud quæritur, liceatne quacunq; demum de causa nuntium remittere Episcopatui, sed liceatne cuiquam in Ecclesia bene constituta, munus istud, velut illicitum, & Antichristianum abdicare, retentique hæctenus, velut sceleris cujusdam veniam suppliciter precari; hoc, si quis è Theologis Gallis Belgicisve non improbaverit, illum certè ego inter saniores minimè reponendum, audacter dixerim; quod ais primos in Gallia reformatores de Episcopis habendis in Ecclesia, non cogitasse, cum nec novos creare, nec antiquos retinere possent, sine manifesto periculo sanctum reformationis opus retardandi; in eo, & veritati contrarius es, & tibiipsi; Satis quidem illi de Episcopis cogitarunt, nec enim alia fuit eo tempore, in toto Christianorum orbe, Ecclesiastici regiminis

De necess. re-
form. Eccles.

regiminis forma; sed bene norunt non potuisse cogitando creari Episcopos: deerat nempe aliud, authoritatis publicæ, sive licentia, sive potestas; sine qua frustra de Episcopis cogitassent; quod neq; novos creare, nec antiquos retinere potuerint absque manifesto retardandæ reformationis periculo, illorum quidem consilium, factumq; probè excusat; sed innuit interea, si illi vel novos creare vel retinere antiquos, sine summo reformationis discrimine potuissent, noluisse committere, ut sacro ordini in Ecclesia continuando defuisse viderentur; quod idem ex ipso *Calvino* citavit *Hallus*; cuius illud celebre iudicium refert; Talem si nobis Hierarchiâ exhibeant, in quâ sic emineant Episcopi, ut Christo subesse non recusent, ut ab illo, tanquam unico capite pendeant, & ad ipsum referantur, &c. tum verò, nullo non anathemate dignos fateor, si qui erût, qui nō eâ reverenter, summaq; obedientia observant: Ut satis istinc pateat, quàm prorsus hæc *Grahami* praxis, à *Calvini* iudicio abluserit. Multis istud urget *Hallus* noster, simulq; attexit, non paucas eximiorum in Gallia, & utraq; Germania Theologorum (nobis istic astipulantium) sententias; quarum tu, ne unam quidem attingere voluisti, prout sapis, *Irenæ*: Unum, Patre omisso, nominas, *Petrum Molinæum* filium, quem tu, si fortè nosti, utinam imitari didicisses.

Hocine verò respondere est, an illudere potius Lectori? Postulata quædam, numero quindecim, fundamenti loco (ut tu non malè interpretaris) posuit *Jos. Hallus*, quibus prima pars ipsius libri tota absolvitur; hæc tu omnia, prudenter transilis; ne lapidem quidem unum tam solidæ basis movere ausus: quæ tamen, ego istic fideliter reponenda censui; ut qui Anglicè parum intelligit, Lector, tanti antagonistæ vel ignaviam, vel impotentiam facile persentiscat; ea huiusmodi sunt; Illa regiminis forma, cujus fundamentum à Christo positum fuit, cuiusq; fabrica ab Apostolis erecta, divinæ proculdubio institutionis est. Apostolorum non modò formale præceptum, fed

sed & praxis exemplaris sufficit Apostolicæ institutioni formandæ stabiliendæque; Administrationis Ecclesiasticæ formæ, ab Apostolis ordinatæ, universali, ac perpetuo Ecclesiæ usui destinatæ sunt; universalis praxis Ecclesiæ immediatè contigua temporibus Apostolorum, optimus est, & certissimus in praxin Apostolicam, commentarius; Sancti, ac Patres Primitivæ Ecclesiæ, neque voluerunt, nec verò ausi sunt, aliam regiminis formam creare ab illa, quàm ab Apostolis acceperunt. Successores proximi, vel si maxime voluissent formam regiminis innovare, non potuissent tamen, illud tantillo temporis spatio, per totum Christianum orbem dispersisse.

Antiquissimas Ecclesiæ historias, & primorū patrū scripta, fide longè quidē digniora esse, in referendis primævæ Ecclesiæ rebus, quàm modernorum Authorum conjecturæ: Illi, quos vetus Christi Ecclesia, Sanctiq; sui ævi Patres, hoc nomine, velut hæreticos condemnârunt, non digni sunt, quos proponamus nobis duces in Ecclesiæ regimine statuendo: Accessio titulorum, privilegiorumve haud incompatibilem, ab ipsa licitæ sanctæque vocationis essentia nihil quicquam detrahit; Par esset, ut Scripturæ illæ, in quibus nova, ac discrepans forma regiminis fundatur, evidentiores planè sint, minusq; quæstionibus obnoxia, quàm illæ, quæ pro priore jam rejecta solent allegari.

Si Christus hunc nuperum administrationis ordinem, à multis tantoperè expetitum Ecclesiæ suæ reliquisset, diu ante hoc ævum unanimiter constitisset, quæ illius forma, quiq; modus esset illius exercendæ.

Si Christi regnum sit hæc, quâ de loquuntur quidam, disciplina, tum certè Ecclesiæ illæ omnes, quæ ulla ejus essentiali parte destituuntur, gravi laborant defectu, vixque ulla numeris suis absoluta in toto orbis ambitu reperitur. Prudentia verè Christiana, in externa regiminis sacri politia statuenda, nihil aut impossibile, aut *impossibile* fieri jubet. Novæ, & inauditæ veritatis in re, præsertim
E
gravi,

gravi, prætensiones. vix unquam à justa suspicionis causa immunes sunt. Discedere à iudicio & praxi universalis Christi, ab Apostolorum usque temporibus deductæ, Ecclesiæ, & ejus vice nuper excogitatam formam ambire, præter periculum, non potest ingenti vacare scandalo. Quicquid tu dissimulaveris, *Irenæ*, ejusmodi sunt hæc porismata, ut ubi ea concesserit (concedet autem vel invitatus) *Grahamus* tuus, facile evincet, quod sibi proposuit Episcopus; facileq; coget adversarium fateri, in sacro hoc munere abdicando, seque novo presbyterii regimini addicendo, pessimo usum consilio.

Tibi vero satis est dixisse, præsuppositiones istas, etsi tam veræ essent, quàm sunt veritatis dubiæ, non tamen evincere quod *Hallo* probandum incumberebat; Episcopos Angliæ, esse divinæ institutionis. Ista sanè, siue arx est causæ tuæ, siue commune potiùs timidi capitis *κρητοδ-
γερτον*. Ubinam enim occurrit in statu quæstionis hujusce formandæ, ulla Anglicani Episcopatus mentio? Ubi hæc, quam tibi fingis restrictio? Certè de ipso Episcopatu in genere, cui scilicet fixa quædam (paterna tamen & moderata) superioritas, & jurisdictio solet competere, differtur; quæ utraque, si vitiosè exerceatur, & fines debitos excesserit, in personam transit culpa; non est quòd munus ipsum luat. Nihil nobis ergo est, cum regione, aut loco, negotii, nihil cum hominibus ipsis; de functione ipsa, quatenus talis, lis est. Instas, prout charitatem tuam decuit, in ordinibus Pontificiis; Non, inquis, si Pontificius astruxit Episcopi & Presbyteri munus esse juris divini, continuo sequitur functionem Episcopi & Presbyteri (ut in Ecclesia Romana exercetur) Christum ipsum institutorem habere. Videtis, iterum, te rogo, tractatus *Halliani* titulum; De jure Divino Episcopatus in thesi quæritur, non de quocunq; administrandi modo; tu nobis idem Pontificiorum munus perperam objicis; quod quidem peccat, non quia Episcopatus, sed quia Pontificius. Invidiosè tu istud; ut soles, *Irenæ*; Episcoporum umbras esse

esse Romanenses illos clamat *Calvinus*, *Lectius*, alii; qui tamen nostris perhibent egregiam piæ sanctæque επισκοπῆς testimonium.

Vah, quantus es tu calumniator *Irenæ*, qui audes dicere parem esse utrobique corruptelam? quis non oderit egregiam hanc ingrati hospitis μεταβολήν? Quid atroci⁹ dicere potuisset Separistarum insensissimus? Totum orbem appello testem hujus tam insignitæ contumeliæ. Par ut sit utrobique corruptela? Quid? par doctrinæ, morum, disciplinæ? Nihilne ut purius apud nos fluant Theologiæ sive scaturigo, sive rivuli, qui in per canales Tyberinos? Nihilne ut vivatur castius, nihilne ut Ecclesiæ regimen administretur moderatius? Nunquid apud nos Episcopi creantur pueri novennes, decennesve, quales *Silvester* 3. *Benedictus* 9. et etiamnum calamistrati principum, & magnatum filii? nunquid prorsus indocti, vel parum διακονοι? Nunquid luxui & otio dediti, ab omni prædicatione abhorrent nostri? Quisquamne nostrorum Pontifici Romano sese sub vi juramenti mancipio tradit? quisquamne ambitiosæ ipsius, planèq; Antichristianæ usurpationi supparisatur? Resorbe ergo (siquis pudor) verbum hoc, quod tam temerè ac falsò effutire ausus es; sed & illud insuper, quod unà etiam οὐ μόνον ἐκ μὲν ὁ δόξαν, Extra Angliam ubi Papa regnat, longè minorem esse Episcoporum jurisdictionem, & auctoritatem prætoriam, in collegas presbyteros, & Laicos, quam intra Angliam; Putidam planè & audacem calumniam; Nunquis apud nos, Episcopus, eximit se ab omni secularis potestatis imperio, aut judicio? Nunquid arrogat sibi quis nostrum potestatem dispensandi in votis, & in omnibus irregularitatibus, quod Romanenses (nisi ubi Concilium Tridentinum non obtiner) sibi assumunt?

Numquis nostrorum ita Clero imperiosè dominatur, ut possit pro libitu subsidium charitatum ipsi, in sui gratiam imponere; ut eleemosynas extorquere, & pretiū frumenti & aliorum humano usui necessariorum, Laicis

statuere ; ut festos dies creare possit solus, ut constituere possit ne parochus per biduum absit sine ejus licentia, ut à sua benedictione (non facultate modò) suspendatur concionandi officium ? Nunquis nostrum id sibi assumit, ut palatium suum, etiamsi Ecclesiæ non sit conjunctum, gaudeat sanctuarii immunitate ; ut domestici ipsius, ab omni Laica jurisdictione immunes sint, at post triennium, qualescunq; detrum, beneficiorum capaces sint ? Mille hujusmodi sunt, si precium operæ foret annumerare, quæ faciliè evincunt præfules Anglicanos nullâ sibi ejusmodi potestatem arrogare, quàm exercent Romani rerum domini : Nec quid aliud sibi vendicant usurpantve, quàm quod S. *Paulus* olim *Timotheo* & *Tito*, Episcopis, Apostolica autoritate injungendum censuerit. Sed dicam tibi *Irenæe*, & dicam ingenuè, unde ortum duxerit hæc tua tam insignis hallucinatio : Curia quædam istic est, quam Commissionis in causis Ecclesiasticis supremæ vulgò appellare solemus, regio diplomate munita, in qua sedent inter alios viros nobilissimos ac Consiliarios regios Episcopi, & una cum juris utriusq; Doctoribus, Theologi quidam eminentiores ; quorum pro tribunali sissi solent, ex omnibus regni plagis illi reorum, qui vel potentiores sunt, vel graviorum insimulati criminum, sive Laici illi sint, sive ex ipso Clero ; Videas heic simoniacos, adulteros, hæresiarchas, schismaticos, publicæ pacis violatores, vel multis sat gravibus oneratos, vel carceribus, pro sceleris modo, mancipatos ; Sanè non sine rigore quodam & imperio, istic proceditur sæpenumero ; *Scribunt in marmore læsi*, interea ; nec cujusvis est, sententiæ (quamlibet justæ) patienter succumbere ; hinc ortæ querelæ aliquoties gravissimæ, & obmurmurationes vix finitæ ; quibus, dum tu aurem accommodas faciliorem, inveheris in potestatem, & jurisdictionem Episcopalem ; cum revera, judices hic sedeant, non quâ Episcopi, sed quâ Regii in causis Ecclesiasticis deputati ; hos si (quod necesse est) exceperis, in judicio conjunctos, nihil causæ fuerit, cur de Episcopalis

scopalis intra suam Dioecesin potestatis ~~et~~ ^{et} ~~colā~~ tam hyperbolicè conqueraris. Faceffant ergo, *Irenae*, muscæ tuæ, ac chimæræ; vel, si mavis, quandoquidem sic evagari lubet, ut quæstionis statū vel non intelligas, vel non adver-
tas, vel non sequaris seriò, i modò, & muscas illas asseri fluctuanti insidentes venare, & unà cum illis chimæras illas sexcentas, de araneæ filo pendentes te Anatomicè se-
care fingito: *Hallus* interea noster, ne latam quidem li-
neam à proposita sibi quæstione deflexit.

Quindecim Sectiones saltu uno feliciter emensus, in-
cidis in locum planè paludinosum, & in quo submergi,
quàm figi facilius sit. Habes hic scilicet *Hallum* confiten-
tem reum; fateatur enim (ais) longè majorem disparitatē
esse hodie in Anglia, inter Presbyterum & Episcopum,
quoad honoris additamenta, regum liberalitate conce-
ssa, quàm fuit olim in Primitiva Ecclesia: utcunque quo-
ad substantiā disparitas sit eadem quæ olim fuit. Quidni
verò ille hoc tibi non fateatur, quod nemo oculatus non
videt, nemo sobrius inficiabitur? Nuda vagiit in cunis
Ecclesia, quæ adulta demum auxit amplo patrimonio,
titulis, honoribus, quæ tunc temporis erat principum
munificentia, quæ largitorum pietas; At hinc (inquis)
illæ lachrymæ, & id ipsum est, de quo conquerimur, quòd
spiritualis dignitas Episcopi habens Christum instituto-
rem non censeatur illustris, nisi locupletata auctariis tem-
poralium dignitatum &c. Illud nimirum te ægrè habet,
Irenae, quòd Dei ministri ullis honorum titulis insigni-
antur, ullis ditentur patrimoniis, ulla splendeant purpura;
Quæ tibi oscula, quas corollas vovent sacrilegi nostri
helluones, qui rebus Ecclesiæ tam avidè usq; inhiant?
Ilicet hoc est quod illi velint quàm maximè, ut pauperes
sint Dei ministri, non spiritu magis, quàm oculis, ut
Prælatorum census minuantur, auferantur dignitates,
ut qui se Apostolorum jactitant successores, verè usurpare
possint illud, quod principi Apostolorum excidit ali-
quando, *Aurum & argentum non est mihi*: Atqui nos, ô

Sec. 16.

bone, & destitui, & abundare didicimus; si cui curra ob-
 rigerit supellex, laborat interim is sedulo in verbo, &
 doctrina; si quem amplior beaverit conditio, non negli-
 git, quod in se est Dei donum: alacrius ille forsitan, sed non
 minus fideliter obit ministerium: Quis nostrum interea
 dixit, censuitve (quod tu fingis) spirituales Episcopi
 dignitatem à Christo institutam, non censi illustrem,
 nisi his externarum rerum avariis locupletatam? imò
 potius, illud est quod contendimus nos, contra invidas
 malevolorum oblatrationes, non minus verum, nec minò
 illustre esse pastoritium hoc munus, sic auctum, sic decora-
 tum: id si nobis concesseris (quod nemo sanus negave-
 rit) nos ultrò acquiescimus. Quod ergo subjungis, frustra
 hodiè quæri pastorem gregis in Episcopo, imò conspici
 in eo Dominum secularem, Parem regni, superbo satel-
 litio stipatum, vel invidiam, vel meram inscitiam sapit;
 Nescis tu, ut videtur, *Irenæ*, distinguere inter adventitia
 hæc, quæ muneri extrinsecus accidere solent, atque ipsam
 muneris substantiam; si istæ novorum honorum & pro-
 ventuum additiones, ita possidentem afficiant, ut vel mu-
 tent substantiam muneris, vel quid detrahant ab ejus
 sancto, utiliq; exercitio; hominis hoc, non rei vitium
 est; si nihil quicquam vel mutant, vel detrahant, (quod
 in plerisq; nostrorum videre est) quid istuc peccatum?
 Habemus hîc modò nobilem quandam in sacro ministe-
 rio virum, cui honoratissimus Comitum Cantiani titulus
 hæreditario pridem jure obtigit; fruitur ille (uti par est)
 summo hoc honore, neq; tamen (quod summopere
 laudandum est) non fideliter exercet sanctum Ministerii
 munus; neq; necesse est, ut alterum vel abdicet, vel sanè
 negligat. Quin eadem sit ratio illorum, ad quos non avo-
 rum quidem, sed certè præcessorum jure, per longam an-
 norum seriem, regum munificentia, sive tituli sive census
 devoluti sunt. Dic mihi, si potes, quàm minus honor &
 opulentia ritè ordinata, cum sacro ministerio consistere
 possit, quàm paupertas, & rerum omnium indigentia:
 Quod

Quòd siqui sint, qui se superbè ac superciliosè gerant erga collegas presbyteros, faxis illi vapulent, ordini interrim parce.

Locum *Matthai* 19. 28. quod attinet, ubi Christus Apostolos allocutus, *Vos, inquit, sedebitis super duodecim thronos, judicantes duodecim tribus Israelis*; aliquid tibi hîc carpere in animo est, sed quid illud sit, planè nescis. Eò nempe hoc attulerat Episcopus, ut ostenderet Christi ipsi institutione Apostolos ad quandam dignitatis superioritatem evectos fuisse supra septuaginta, & reliquos ubicunque discipulos; in quadam ergo inæqualitate fundatum fuisse à Christo Ecclesiæ regimen, eamq; jurisdictione quadam insuper stipatam; quod locus ipse clarissimè evincit; Tu quid ad hæc? Infert, inquis, Episcopalem jurisdictionem successisse Apostolicæ; sed tota via errat; Scilicet, debellasti hominem satis; neque enim hoc inferre voluit Episcopus, neque non verissimum est, si inferre voluisset. Profectò, si hic homo errat, errat cum Patribus: quis enim illorum aliter locutus est; ne vel ipse quidem *Hieronymus*, (quem velut non nimium Episcopalis *ἑποχῆς* fautorè suggillant alii) qui non uno in loco, patrum scilicet Apostolorum, filios ait Episcopos, (qui per orbem universum Ecclesiam regerent) fuisse constitutos. Locum *Augustini*, quem sub tuto silentio ab *Hallo* mutuatus es, tu sic perperam interpretaris, ut quod ille quibusdam proprium esse voluit, tu omnibus communicandum censueris; quasi quod Apostolis à Christo promissum hic est, omnibus æq; cōpetat discipulis: Audite ipsum, & erubescere. Quinimo hic locus probat regimè Ecclesiæ perinde pertinere ad universum presbyterorū cœtū. Cum ergo dixit Christus, *Vos duodecim Apostoli sedebitis super duodecim thronis judicantes duodecim tribus Israelis*, id tibi vult, Vos, quotquot estis Presbyteri, non minùs quàm Apostoli, sedebitis super suo quisque folio, & judicabitis; Vide, Lector, quàm bellum tibi interpretamentum obtruserit *Irenæus* tuus; cui par insuper subnectit

corollarium; Quid, quod (inquit) æqualitas duodecim Apostolorum evincit Pastores omnes dignitate, & gradu pares esse. Vicisti planè *Irenae*; pares inter se fuerunt Apostoli, sed numquid septuaginta Discipuli pares erant Apostolis? hinc, si fuerit inæqualitas, nega, si potes, primos Ecclesiæ rectores pares non fuisse. Apostolos post Christi ad cœlos ascensionem, *μεγαλύναν* quandam in presbyteros exercuisse, ita certum est, ut nihil certius; Tu quid ad hæc? Duplex in Apostolis munus considerandum; unum ordinarium, aliud extraordinarium; Hoc fuit temporarium, & incommunicabile, cujus prærogativæ non paucae erant; per illud verò eandem potestatem, quâ præditi erant Apostoli, ad Presbyteros transmiserunt; Factum bene! quam tibi distinctionem prius suggererat Episcopus, eam tu illi pro responso regeris; & ille eam tibi non minus comiter re-indulget; Quid tu hinc importunus es, *Irenae*; nempe petis concessum tibi prius; Et Presbyteri dicebantur eo tempore omnes, qui in verbo laborabant; & communi Presbyterorum consilio omnia tunc temporis gerebantur. Post illa statim (*Hieronymo* fatente) discrimen exortum est, & exinde, ad hunc usque diem, continuatum; Quod nisi nos ultro concederemus, tua certè argutatio extorquere non posset; *Paulus*, inquis, pronuntiavit incestuosum debere sacris arceri; Quam frigide tu istud! imò, decreto, ac sententia Apostolica tradidit hunc Satanæ: at ultimum actum, ut tu ais, excommunicationis Presbyterorum cœtui, totiq; Ecclesiæ commisit. Ubi verò hinc ulla presbyterorum mentio? Quod si hoc toti Ecclesiæ in mandatis dederit; dicito ergo, si me audis. Ecclesiæ Corinthiacæ auctoritatem Apostolicam fuisse demandatam; mitte interim, quos Apostolus tacet, Presbyteros; At sanè, si parem tibiingas in iubendo, & in exequendo potestatem, dicito licetorem æqualem iudici. Nihilo aprius est exemplum illud alterum, de septem viris ad mensarum curam eligendis; Authores fuerunt, inquis, Apostoli, ut totidem huic muneri

muneri designarentur; sed horum electio non fit absque omnium communi suffragio: Certè, neq; enim aliter fieri oportuit; Quippini communi omnium Suffragio eligerentur, qui communi omnium arario inservirent? suosut ipsi procuratores eligerent, æquissimum fuit: at ostende, si potes, ullos è sacro hoc cœtu præter ipsos Apostolos, sive Presbyteri illi fuerint, sive Discipuli, manus imposuisse electis; Quid est, nisi hoc sit ἀρεσβαιον?

§. X.

PRæsidia quæ in *Timotheo* & *Tito* ponere solebamus miseri, pridem explosa, ais: Ain' verò, explosa? qua tandem vi? quo artificio? Stabunt, stabunt immota illa justissimæ defensionis nostræ firmamenta, ubi athleta ille tuus, tuque ejus strenuus *ἀγωνιστής* perieritis. Certè, nisi *οὐρανοὶ* habuerint in Presbyteros, *Timotheus* quidem Ephesi, *Titus* in Cretensi insula, falluntur omnes, qui ante seculum hoc præsens scripserunt, hac de re, interpretes: vel unum modò memora, *Irenæ*, si potes, qui veritatem hanc in dubium unquam vocaverit: Sanè, & subscriptiones (quæ tametsi planè canonicæ autoritatis haberi non solent, satis antiquæ tamen sunt) hoc clarè innunt; & ipsa præceptorum materia satis evincit: Levicula sunt illa argumenta, quibus fidem huic veritati detrudere conaris. Epheso abfuit aliquoties *Timotheus*; nec enim ad Ephesios scribens *Paulus*, illius meminit; dein, promittit *Paulum* se brevi *Timotheum* ad Philipenses missurum; neq; ulla sit *Timothei* mentio in illo Presbyterorum Ephesiorum cœtu, *Act.* 20. 28. Nempe fingit hic homo Episcopum in Cathedrâ, nodum in tabulâ, nec ulla de causa posse à sua sede vel tantillum dimoveri: solebat quidem *Timotheus* (ut illi à *Paulo* injunctum) *οὐρανοὶ* Ephesi; Ibi residebat ordinariè; non tamen sic cathedræ affixus, ut *Caucaso Prometheum*: multa intervenire

potuerunt etiam publica Ecclesiæ negotia, quæ illum ad tempus, à sua sede avocarent, quin tu aliquid indulges, *Irenæ*, sive privatæ, sive communi necessitati ; Da veniam, quæso, *Timotheo*, ut absit aliquantisper, ad suos illicò remeaturus. Bis legatione funct⁹ est B. *Ambrosius*, ideòne hunc Mediolani ordinariè refedisse negaveris ?

Quid verò, an credibile est, (inquis) juvenem, qui vix pubertatis annos excesserat, nec dum ullam ministerii partem exercuerat, creatum fuisse Episcopum ? At quàm hoc frigide ? eodem argumento evince (si placet) *Timotheum*, neque presbyterum fuisse ; Etenim, quàm malè consonant hæc duo, *ὁ νεώτερος* : Juvenem quidem fuisse fatetur *Paulus*, Presbyterum ipse non diffiteberis : Sed, & cum nihil interfit, te iudice, inter Episcopum & Presbyterum ; quippini juvenis *Timotheus* Episcopus fuerit ? Presbyterium illius facilè concedis, *πρεσβυτεριον* in Presbyteros uti parùm juventuti consentaneam abjudicas : Quin istud B. *Paulo* suggeris, qui munia Episcopalia, onus adeò teneris humeris impar, adolescenti imposuerit ? *Reliqui te*, inquit, *Ephesi*, ut præcipias quibusdam ne doceant aliena ; ne fabulis attendant & genealogiis ; præcipere doctoribus, nunquid presbyterum merum sapit ? Diaconos, sed & Presbyteros ipsos probare dignine sint tanto munere ; exercendæ in Presbyteros censuræ curam suscipere ; illud accurare, ne cui ministrorum quis immeritò, & cū præjudicio partiumve studio præferatur ; Manus imponendi potestatem quandam singularem habere, & exercere, numquid non Episcopum sonant ? Atqui subit, inquis, mirari, quòd *Paulus*, qui solebat cum *Timotheo* sociare operas, creârit Presbyteros Ephesi, cum tamen præstò esset Diocæsanus Episcopus, qui quidem Presbyteri in urbe Epheso, *Act. 20. 28.* vocantur Episcopi, è quorum cœtu vix constat *Timotheum* fuisse ; multo minùs ibi *πρεσβυτεριον* habuisse in cæteros Episcopos : Noli mirari, mi homo, nihil hîc est stupore tuo dignum ; Inprimis *Paulum* creasse hos Ephesi Presbyteros unde constat ? cōvocasse

* Tim. 1. 3.

vocasse quidem Epheso Presbyteros, Miletum, satis patet, creasse nusquam; Præstò erat, inquis, Diœcesanus Episcopus; Fefellerunt te istic, quos secutus es duces, *Irenae*; Non adhuc Diœcesanus erat *Timotheus*; & itinera illa quæ nobis objicere soles, ex Apostolorum Actis, improbando huic Episcopatu, nihil efficiunt; In priore *Pauli* incarceratione desinit illa historia; multos exinde annos exegit Apostolus, multa fecit, quorum nulla in sacris memoria, lux nulla, nisi quod quædam emicant ex Epistolis postmodo scriptis, scintillæ; in hoc ipsum tempus incidit *Timothei* Episcopatus, sed & *Paulina* ad ipsum Epistolæ, calculatore *Jacobo Cappello*, cui concinit etiam *Baronius*, non sine summæ antiquitatis suffragiis. Lufisti ergo operam, haud satis catus annorum computator, dum *Timotheum* hoc ratiocinio è Cathedrâ Ephesinâ deturbare satagis.

Quod ais ex *Irenao*, *Eusebio*, *Nicephoro*, *Hieronymo*, (hoc enim ordine recenses) *Joannem* Apostolum, peracto Concilio de quo *Act.* 15. Ephesi sedem fixisse, ibique rexisse Ecclesiam, usq; ad *Traiani* tempora, tuo te baculo feris; quin tibi objectas ipse, quod mihi pridem; Quomodo Ephesi crearet Presbyteros *Paulus*, cum præstò esset Diœcesanus? Quorsum relictus est à *Paulo* ibidem *Timotheus*? Quid ibi negotii habuisset censor morum, Presbyterorum ordinator juvenis? Aut quomodo, magnus ordinis cultor Apostolus, eum jussisset (quod alibi vetuit) ἀλλοτρίεπισκοπεῖν.

Quæ ne manibus quidem gygantis moveri possunt, de *Timothei* ἀρετή Halli argumenta, ea tu solo halitu diffilas; Ore fortis es, *Irenae*, manibus imbellis. *Timotheo*, inquis, non tantum ordinaria, & communis omnibus presbyteris, ex æquo potestas inerat; sed insuper, ut coadjutor & cooperarius *Pauli*, extraordinariam, vicariamq; sub *Paulo* potestatem exercebat, & Apostolicæ autoritatis participem, ut non opus sit recurrere ad effugium vulgare, quo *Timotheus* statuitur Euangelista;

Quid opus erat à tuis istic discedere, eòdem recidit utriusq; sententia; nam si extraordinariam hîc personam gesserit (*Paulo* authore) *Timotheum*, quidni Euangelistæ? aut quid tu novas vocationis species (præter quas attulit Apostolus) excogitare audes? Euangelistane fuerit, an vicarius *Pauli* extraordinarius, parum refert; Dic mihi, *Irenæ*, quo munere functus est qui *Timotheo* in Ephesinæ Ecclesiæ curâ successit? annon eadem ipsa quæ *Timotheo* demandata sunt munia, omnibus illi exinde succedaneis Episcopis incubuerunt? annon æquè regendæ Ecclesiæ Dei necessaria semper habita fuerunt? Dissila, quantum lubet, illorum opinionem, qui *Timotheum* Euangelistam fingunt, nos tibi hîc lubenter astipulabimur; sed quicumq; demum fuerit, aut ille Episcopi munus obiit, aut non obtineat nostri.

E decem locis quæ affert *Hallus*, tu unum excerpis vellicandum, 1 *Tim.* 5. 19: ubi *ne recipere accusationem contra presbyterum*, jubet *Paulus*, quem tu è versu primo ejusdem capitis explicandum censes, quo monet *Paulus*, *ne majorem natu*, seu *seniorem*, *asperere objurgat Timotheum*; Ecquis verò nescit eodem vocabulo, & officium, & ætatē denotari? At quæ constat utrobique innui ætatē? Scopus contextusq; loci prioris id fortasse satis evincit; sed certè nulla ratio est, cur posteriorem sic intelligendum contra Interpretum fere omnium sententiam, arbitrareris. Quin eò etiam trahis sequentia, quæ tu, cautus homo, ne cernere quidem voluisti; Manus citò nemini imposueris; quod Episcopi proprium opus esse, ne *Hieronymus* ipse inficietur.

Aliquid

§. XI.

A Liquid coloris habere, ais, quod de Angelis septem scribit *Joannes*, tu verò facile colorem obliterabis, ad cujus splendorem oculi *Jos: Halli* caligarunt : O te bellum colorum obliteratorem ; pictorem pessimum ! vides lituram, Lector, & artem hominis admirare : Nam, inquit, ut per *septem stellas* sic intelliguntur *septem Ecclesie*, ut non censeantur jurisdictione esse superiores cæteris Ecclesiis, sic nec verisimile est, per nomen Angeli unius Ecclesiæ insinuari, nullos præterea esse Angelos in illa Ecclesia : Judica modò caligentne *Irenæi* oculi : per *septem stellas* ait intelligi *septem Ecclesias* ; at Christus ipse, referente *Joanne*, per *septem stellas* intelligi ait *septem Ecclesiarum Angelos*.

Quid ? numquid Angeli, *Irenææ*, totidem sunt Ecclesiæ ? Quid verò deinceps ? Septem illæ Ecclesiæ non censentur cæteris jurisdictione superiores ; ut per id reliquæ excludantur : Quis unquam, mi homo, exclusas voluit ? nobiliores certè reliquis fuisse has Ecclesias nemo est qui dubitarit : Sed quid tu exclusas suspicaris ? ego certè planè inclusissimas arbitrarer, neq; ulla fortassis erat tunc temporis Asiatica Ecclesia, quæ intra harum septem ambitum parum comprehenderetur.

In singulis Ecclesiis Angeli erant proculdubio plures ; sed ὁ Ἀγγέλων non potuit non unus esse ; Illum verò unum Angelum dum compellat, totam alloquitur Ecclesiam, quæ ipsius curæ commissæ est : Singularem certè fuisse quendam *ἡγεμένην* agnoscunt *Rainoldus* noster, *Falco*, *Beza*, *Parent*, & quis non interpretum saniorum ? Quis verò hæc dubio locus, cum nos nominibus suis facile denotare possimus aliquos harum Ecclesiarum jam tum τὸς Ἀγγέλους : *Polycarpum* Smyrnæ, *Onesimum* Ephesi, siqua *Ignatio*, siqua *Irenæo*, siqua *Tertulliano* fides.

Quod verò ais, luce meridiana clarius esse, Deum, cum

ἐξ ὑμῶν.

compellat Angelum Smyrnensem, plures uno affari. (prædicit enim fore ut illorum nonnulli in carcerem conjiciantur) non ita caligant oculi *Jos: Halli*, quin ut istud & clarissimè cernat, & lubentissimè fareatur; illa certè ad Angelum Epistola dirigitur uni, plures concernit; titulus singularem personam designat; cedò hoc modò, nos materiam ad alios (unius illius regimini subjectos) spectare faciliè concedemus: unum verò designari ex eo satis constat, quòd in Epistola ad Angelum Thyatiræ in optimis & antiquissimis codicibus, (aureo illo inprimis, & fide dignissimo, *Tecla* manu scripto, à *Cyrillo* nupero Patriarcha Constantinopolitano ad Regem nostrum pridem transmissò) habetur, ὁμῶν δὲ τοῖς λαοῖς: ut nulla hìc alia distinctio locum habere videatur, quàm pastoris, ac gregis: & præterea, *Quod permittis*, ait Textus, (γυναικα σου Ἰεζεβελ) uxorem tuam *Jezebelem servos meos seducere*; plurimum certè ut uxor fuerit ista mulier, ne tu quidem, *Irenæe*, dixeris.

Tertul. de præscrip. c. 24, 25.

Nihil iniquum postulasset *Hallus*, si requisisset ut Hierarchyæ originem edant, qui à Christo derivatam negat; tu (qui eum sic fingis dixisse) nihil interest (ais, ex *Tertulliano*) quando quid sit, quod ab Apostolis non fuit; Malo *Galenum* citasses: aut si (quem te vix salutasse putem) *Tertullianum* mavis, utinam integrâ ipsius sententiam allegasses; Quod ab Apostolis non damnatur, imò defenditur, hoc erit judicium proprietatis; hoc si addideris, factum tibi est satis; Episcopatus quidem οὐκ ὅτι ita nos ab Apostolis profectam defendimus, ut non alio egeamus in hac causa patrono, quàm ipso autore tuo, *Tertulliano*: Edant (inquit) origines Ecclesiarum suarum, evolvant ordinem Episcoporum suorum, ita per successiones ab initio decurrentem, ut primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis, aut Apostolicis viris habuerit authorem, & antecessorem: instat idem author, & *Polycarpum* (ait) in Smyrnenfì Ecclesia à *Joanne* conlocatum; *Clementem* in Romana, à *Petro*. Quid tu nunc navis ruinam, domus

domus labem, corporis tabem, reipublicæ corruptelam, aliudve aliarum rerum vitium sensim sine sensu ingruens obgannis? quin eandem concedis esse recuperandæ post morbum salutis, & virium restaurandarum rationem; ad sanitatem profectò Ecclesiæ spectat illa, quam tu hîc perstringere vis, hierarchia; Mysterium iniquitatis jam suo tempore cœpisse operari dicit Apostolus: Sed aliæ tibi certè *τὰ ἀνόμια* illius molitiones quærendæ sunt, quàm Episcopalis *ἐπισκοπία* institutio; hæc nisi ad pietatis mysterium apprimè spectarit, miserè falsi sunt illi sancti Patres, viri Apostolici, qui ab ipsis Apostolorum manibus munus istud recepisse gloriati sunt. Distingue si sapis, *Irenæe*, inter ambitiosam quorundam dominii, tyrannidisq; imperiosæ affectationem, & sanctam ab Apostolis demandatam *ἐπισκοπὴς* vocationem: Quod si non tam fastus, & insolentissima quædam super *πάν ὅσα* elatio, quàm paterna quædam ordinis Ecclesiastici discriminatio, Antichristum constituit, O infelicissimam Christi Ecclesiam, per orbem totum, ab ipso Apostolorum ævo diffusam, Antichristianismi ex eo tempore gravissimè ream! Cedò mihi, si potes *Irenæe*, ullam ab illo seculo ad hoc nostrum usq; Ecclesiam aliter quàm ab Episcopis gubernatam; Circumspice, (inquam) lustra totum terrarum (quaquà Christianismus patet) circuitum, si quam plenè constitutam in ullo aut orbis, aut temporis angulo ostendere mihi possis ante ætatem hanc nostram absq; Episcopis administratam Ecclesiam, vicisti, age deinceps triumphum: At tu, perbenignè; Regimen hoc Episcopale sanctum fuit; nec opinor contra mentem Christi & Apostolorum, quamdiu Episcopi retinuerunt, non prioritatem ordinis, & potestatis, sed paternam quædam superioritatem; Cave, *Philadelphæ*, nequid largiari profusius: Non contra mentem, inquis? imò ex ipso quidem instituto praxiq; Apostolorum: Planè mens & manus Apostolica non sine Spiritus sancti dictamine hæc creavit *ἐπισκοπὴν*. Quid aliud forant illa *Chrysostomi* de Sancto

Tom. 5. Edit.
Savil. p. 499.

Sancto *Ignatio* loquentis, ἡ γὰρ μόνον ὅτι τοιαύτης ἀρχῆς ἔχει
ἐγὼ ἐδοξε, θαυμάζω ἡ ἀνδρῶν ἐγὼ, ἀλλ' ἔτι καὶ παρὰ τῶν ἀγίων
ἐκείνων (sc. Apostolorum) ἡ ἀρχὴν ταύτην ἐνεχειρίσθη; καὶ αὐ
τῶν μακαρίων Ἀποστόλων χεῖρες, ἡ ἱερεὺς ἐκείνης ἡ τὰντο κεφαλῆς.

Vides ἀρχὴν vocari Episcopatum; Vides Apostolorum
beatorum manus sacro *Ignatii* capiti impositas fuisse;
Nunc & dicito non contra mentem Apostolorum fuisse
Episcopum hunc ordinatum. Quàm verò tu futiliter hæc
duo opponis, prioritatem ordinis potestatisque, & pa-
ternam superioritatem; quasi non possent ista in uno
eodemque pectore hospitio unà commorari; cum ita his
inter se conveniat, ut ubi de piis quibusque sermo est, ne-
queant à se invicem separari: Non tyrannos se gerunt
boni præfules, non dominos, sed patres, sed fratres, sed
conservos.

Pugnare non potes contra quæ ex *Clemente* & *Ignatio*
attulerat *Hallus*; potes tamen aliquantulum (tuo more)
cavillari; Non evincunt, inquis, Episcopum divinâ in-
stitutione ordine & gradu differre à presbytero; aut Epi-
scopum in presbyteros habere potestatem. Prius quod
attinet, non eo certè animo evocatus est beatus Martyr
Ignatius, ut divinæ Episcoporum institutioni testimoniū
perhiberet, sed ut ostenderet, in ipso Apostolorum adhuc
superstitum ævo, (tunc enim vixit *Ignatius*) tres hosce
βέταμους prorsus à se distinctos sanctæ Ecclesiæ in usu fuisse,
& à bonis quibusque approbatissimos: Illud scilicet ita ex
multis clarisque *Ignatii* testimoniis evicit *Hallus*, ut nul-
lus deinceps contradicendi, nedum dubitandi locus su-
perfit. Posterius illud de Episcopi in Presbyteros pote-
state, ita frequenter apud *Ignatium* occurrit, ut ausim di-
cere, te qui istud tam audacter negas, scripta ipsius non
omnino legisse.

Quid enim sibi volunt aliud quæ ad *Magnesianos* suos
scribit, καὶ γράμην Θεῷ Πατρὶ πασάν ἐνδοπὴν αὐτῷ (sc. Episcopo)
ἀπορέμεν (καὶ δὲς ἔργων καὶ τῶν ἀγίων πρεσβυτέρων).

Vos oportet, inquit, secundum ordinationem Dei Pa-
tris

tris omnem venerationem ei, (sc. Episcopo) exhibere, secundum quod cognovi etiam sanctos presbyteros ei deferre.

Quid & illud, ἔτα καὶ ὑμεῖς ἀνευ τοῦ ἐπισκόπου, μηδὲ πρεσβυτέρου, μηδὲ διάκονου, μηδὲ λαϊκοῦ, (οὐδὲν ποιείτε) Ita & vos sine Episcopo, sive Presbyter, sive Diaconus, sive Laicus, nihil facite.

Illa verò ad Trallianos, quàm perspicua sunt? Τί γὰρ ὄντι ἐπίσκοποι ἄλλ' ἢ πάντες ἀρχιερεῖς καὶ ἐκκλησιαστικὰ πάντων κεφαλῆς, &c. Quid est enim Episcopus, nisi omnem principatum & potestatem illorum omnium tenens, &c. Sed & illud, ibid. Οἱ πρεσβύτεροι ἀναγινώσκουσιν τὸν ἐπίσκοπον, καὶ οἱ διάκονοι τοῖς πρεσβυτέροις, &c. Presbyteri subiecti esto Episcopis, Diaconi Presbyteris, &c. Sed quid ego nauseam creo Lectori, dum ignari hominis importunitati satisfacere studeo?

Quid tandem de *Hieronymo*? hunc vix allegat (inquis) *Hallus*, nisi loquentem in Epistolis; vix tu hic crimen falsi evadis *Irenae*; Absque delectu aliquo citat hunc Episcopus loquentem in Epistolis, in Polemicis, in Historicis, in Commentariis, nec quid causæ erat, cur aut Epistolis addictior esset, aut reliqua declinaret; Certè, si quid apud *Hieronymum* occurrat, quod causâ nostræ præjudicium creare possit, illud est in Epistola ad *Euagrium*; cui *quædam* responsum; Non laferunt tibi oculos, *Irenae*, ausim dicere, *Hieronymi* vel Epistolæ, vel Polemica, vel Commentaria, id tantum interponere voluisti, ut te posse de Patre iudicium aliquod ferre constaret.

Plurima congerit *Hallus* exempla Episcoporum, qui ab Apostolis ipsis Episcopatum acceperunt, seriemque successorum ab illis deductam, longo sermone texit; & citat Patres, qui id asserant, atque in suas partes trahit *Calvinum*, *Zanchium*, *Bezam*, *Bucerum*, *Molineum*, *Chamierum*, alios: Tu quid ad hæc? Ex quibus non video aliud elici (inquis) quàm Apostolorum tempore, vel statim post Apostolorum tempora, coepisse de presbyterorum

nam certu, unum præesse politiæ Ecclesiasticæ. Concede illud modò *Philadelphæ*, nos reliqua extorquebimus; Ipso tempore Apostolorum præfuit unus; Quæro igitur, consensuine, an verò insciis Apostolis? Non audes, profectò, tantum detrudere Apostolorum seu curæ, seu fidei, ut dicas hoc in Ecclesia passim obtinuisse absque illorum notitia; Norunt ergo illi hoc indubiò: Quid? numquid non insuper approbarunt? non minus hoc certè illorum authoritati derogat, ut absq; ipsorum pleno consensu, ac suffragatione quid, ipsis videntibus, Ecclesiis Dei imponeretur: Consenserunt ergo: Quid verò? numquid non & instituerunt, decreveruntq; faciendum? Testis esto *Hieronymus* ipse: Toto, inquit, orbe decretum est; Ecqua, præter Apostolicam, tam latè patere potuit authoritas? Concilium adhuc generale nullum fuerat, nec esse poterat, quo istud de administrandæ Ecclesiæ forma institutum per orbem totum spargeretur. Denique, annon hoc ipsum suis manibus præstiterunt Apostoli? Luculentissimi testes sunt, præterquam quæ demandata *Timotheo* & *Tito* potestate *Paulus* ipse docuit, *Irenæus*, *Tertullianus*, *Eusebius*, *Hieronymus*, *Chrysostomus*, & quis non Antiquorum? Istoc ubi evicerimus, de reliquis viderit, cui libitum est; Apostolicæ institutionis fuisse Episcopatum, concedatur modò, nos nihil ultra contendimus; *de quibus* fuisse magnos illos Legatos, Christianus nemo dubitârit; Quid tu nunc, homo imperitissime, garris ex *Joanne Whitgisto* Archiepiscopo Cantuariensi, de dignitate Archiepiscopali; eam scilicet, neq; divinam, neq; Apostolicam, sed merè humanam esse? Profectò, siquis unquâ medicaster rem præter te tractasset Theologicam, ille nunquam sic insaniisset, ut diceret dignitatem Archiepiscopalem alio jure niti, præterquam Ecclesiastico; nemo Theologorum aliud vel per somnium cogitavit.

Atqui, quod cardinem rei, inquis, attingit, videtur *Hallus*, refugisse scopulum, in quem impegit *Andreas* Episcopus Wintoniensis, ventilans quæstionem, An Episcopus

scopus à Presbytero ordine differat: Attende, Lector, di-
cam tibi seriò quod res est; Et formicæ sua bilis inest.
Admodum iratus erat pridem hic authorculus reveren-
dissimo Episcopo Wintoniensi, *Lanceloto Andrea*; nos
causam sat benè novimus, sed modò celatam malumus:
hinc est, quòd ille omnem arripit ansam in eundem gra-
vissimum Præsulem ferociter involandi; hanc se nactum
autumans in illa, de diverso ordine Episcopi & Presbyteri
inter clarissimum virum *Petr. Molinaum*, & celeberrim-
um Episcopum Wintoniensem, mota pridem contro-
versia, illam nimis animosè prosequitur, seq; totum in
litem hanc (quam aliquantulum meditatũ se putat) pro-
fundere voluit; sed ne prorsus extra oleas currere videret-
ur, *Hallum* etiam, vel invitum, in partes trahere studet,
qui tamen publicè professus est, pag. 103. se dedita opera
declinasse hanc, prorsus aviã, & huic negotio *ἀπεγοῖσθαι*,
dissertationem; hoc fretus argumento, quòd ipse doctis-
simus *Chamierus*, inter alios, quæstionem hanc susque
deque haberet, parum ratus interesse, modò Episcopa-
tus (sive ordo, sive gradus) juris tantum humani haberet-
ur: Quid verò ad hæc *Irenæus*? Nempe, inquit, vir di-
sertior quàm doctior, noluit has spinas contrectare; Abi,
Medicille, & de pulsibus & urinis judicare disce; Tunc
ut de Episcopi eruditione, gravissimus censor, sententiam
ferre ausis? Specimina satis multa edidit Præsul noster
toto orbe teste, non tam eloquentiæ quàm doctrinæ so-
lidioris, & judicii, spinosioresq; multò, quàm hæc est,
quæstiones tractavit, determinavitq;: hanc, velut ab in-
stituto suo prorsus alienam, non tam refugere quàm ab-
dicare voluit; Hunc rectæ rationis, ordinatissimæq; vo-
luntatis actum, quid mirum si hic homo impotentiae attri-
buat, qui non veritus est doctissimum, quem suo seculo
Sol vidit, Antistitem, D. *Andream*, Wintoniensem Epi-
scopum, mediocris literaturæ reum facere; ipsiusq; scrip-
pta longè accuratissima, quæ omnes præter hunc invidium
admirari solent, conculcare, ac contemnere; Ita (inquit)

elumbis est ejus oratio, operose elaborata, ubiq; inci-
 piens & desinens, cadensq; potius, quam fluens, ut nihil
 dicam de terreo stylo per scabra decurrenti & subsultim
 incedente. Inscitiamne hac tuam, *Irenae*, an insolentiam
 magis prodant, penes lectorem esto; Ego certe non pos-
 sum non tua vice erubescere, cui tantæ procacitatis infa-
 miam adeo remere contraxeris: Interim scito, nihil pror-
 sus esse *Jos*: *Hallo* cum superflua illa, prorsusque devia
 (uti nunc instituitur quæstio) disquisitione (de ordinis
 gradusve discrimine) negotii: five enim ordo, five gra-
 dus fuerit, modo fixa statuatur (Apostolica institutione)
 Episcopi in Presbyteros *meguaria*, eodem planè recidit;
 neque vel hilum interest; Fruere tu ergo illa (qua tibi
 mirificè places) subtili ordinis, gradusq; indagine, per-
 inde nobis est, quicquid vel clarissimus D. *Molineus*,
 vel reverendissimus Episcopus Wintoniensis hac in causa
 definiendum censuerit: Sanè, quod clarè dixerat *Hallus*
 ex sententia cotendissimi D. E. Wintoniensis, si ordo in
 genere sumatur pro potestate ad actum specialem, illudq;
 adjiciatur, doctissi. *Chamier*; Accipere Episcopum no-
 vam potestatem, & jurisdictionem, negari non potest ali-
 us quidam ordo Episcopatus; sed & diversos esse ejusdem
 ordinis gradus Apostolica institutione distinctos, æque
 negarint *ἐπισκοποιμασις*; neq; verò illud officit illorum
 opinionem, qui ordini diverso favent, quòd tria hæc sacri
 ministerii munera *ἑσδμοι* veteribus appellentur; cum ne-
 mo neget, Diaconatum, ex hisce *ἑσδμοις* unum, non minùs
 quam ordine a Presbyteratu disferre; ut ergo intelligas
 tandem, *Irenae*, quàm parùm ad rhombum fecerit bella
 hæc tua de ordine ac gradu disceptatio, habe tuam tibi
 de gradu diverso sententiam, modò concesseris interea,
 hanc gradus Episcopalis distinctionem (quod nos satis
 evicisse remur) ab Apostolorum divinitus inspirata or-
 dinatione profectam. Multo minùs rem nostram attingit
 invidiosissima illa comparatio, quàm tu, querulus li-
 tum sedator, inter celeberrimum Episcopum Wintoni-
 ensem

ensem, & clarissimos viros *P. Molinaum*, & *Rivetum*, nimis pueriliter institueris: Qui quidem gravissimi Theologi, si fortè chartas hæc tuas indoctas, & vix ipso contemptu dignas, reverendis manibus contrectare dignati fuerint, non possunt (quæ illorum cum summa eruditione conjuncta modestia) non hæc tua iracundis oculis, contractis superciliis, & fronte corrugata perlegere, utpote qui Wintoniensem nostrum, unum, è mille, virum, omnigena & rerum, & linguarum scientia instructissimum non minus reveriti sunt, quàm tu, imi subsellii homuncio, contempseris. Multus es deinceps in vindicando *P. Molinao*, quem *Hallus* noster uti virum summum, & amicū singularem suspexisse semper professus est; non nimias tibi profectò gratias referet vir ille magnus, qui causam ejus ita & parum opportunè, & nimis petulanter egeris.

Mittamus superflua hæc; ad rem redis; Etsi concederes Episcopos & Presbyteros ordine differre, inde tamen non putas confici, Episcopis deberi majorem dignitatem; Quàm bene coherent ista, *Irenæ*? Ordine differre majus quiddam putas, quàm gradu; solo gradu si Episcopus à Presbytero differat, uter præstantior est? Presbyterum certè Episcopo superiorem esse nemo fatuorum dixerit, si eminentior horum ergo sit Episcopus, etiam gradus virtute, majorem sortitur dignitatem: quanto magis ubi ipso ordine discriminatur? Pugnancia loquitur homo sciolus; & quæ non rationi minus, quàm temporum omnium historiis, & ipsi experientiæ ac sensui adversantur.

Munerum tam civilium, quàm Ecclesiasticorum præstantia petitur (inquis) à dignitate, & utilitate subjecti; At non sola hæc: circa idem numero subjectum occupari possunt homines haud parum gradu inter se discrepantes; ut in regum servitiis quotidie videre est; neq, parum est in ipsa instituentis voluntate, qui hunc illi in eodem munere anteferre statuerit.

Sed esto, quandoquidem ita vis, à dignitate subjecti

pendeat muneris præstantia ; Dic mihi, *Irenae*, Pastores an gregis arietes cenles digniores ? si nescis, ipsis pastoribus invigilat Episcopus ; ovibus Presbyteri : Episcopi, πατέρων ψυχικὴ τέξις, ut *Epiphanius* olim ; filii-familias Presbyteri ; Uter præstantior ? Nugas age, quod reliquum est, de auctariis & appendicibus dignitatum ; & contende nihil quicquam hinc ad muneris præstantiam accedere ; Quis enim hoc unquam dixerit ? Etiam primævi illi Episcopi, quibus res angusta, vilis supellex, habitus squalidi, honor secularis nullus, non minùs Angeli, & stellæ fuerunt in hoc Ecclesiæ cælo ; Interim tamen, quàm isti supereminuerint Presbyteris, graduq; altiore se collocatos senserint, & historiæ omnes, & *Ignatiana* illa, quæ modò protulimus, testimonia satis evincunt. Si nunquam libros inspexisses, *Irenae*, & venia, & misericordia fortè digna fuisset hæc tua tam turpis hallucinatio. Quid tu nunc Oeconomum somnias ? quasi nihil aliud inter Episcopum & Presbyterum interesset, præter rerum secularium curam ; Apage hanc ἀναιδηνσίαν ! Numquid ordinare, numquid mores & populi & Cleri corrigere, numquid synodos convocare & regere, Oeconomum sapiunt ?

Certè in primis illis Ecclesiæ temporibus, ubi ad Apostolorum successorumq; Episcoporum pedes deposita fuerunt, sive vendita plurimorum patrimonia, sive opulentiorum Christianorum donaria, & ex communi quodam ærario (Episcopi fidei concredito) alebantur (qui quasi ex ipsius familia erant) Presbyteri ; Oeconomus quodammodo, præter spirituales Ecclesiæ administrationē, agere necesse habuerunt sacri patres-familias, Episcopi : sed ex quo pia principum munificentia eò redacta res est, ut unaquæq; Ecclesia proprio quodam, satisque honesto censu dotata fuerit, non illos ampliùs fatigat hæc rei Ecclesiasticæ disponendæ sollicitudo : & in se modò totos dedant orationi & prædicationi, τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου, quod tu è *Damasso* affers, & communi Ecclesiæ in-

inspectioni curæque, personæ quidem id, non muneris vitio factum est: Qui meruere, luant. Quod tu è *Salmasio* suggeris Episcopatum non tam dignitatis esse, quàm curationis nomen; miror te non à *Paulo* ipso prius didicisse, qui ἐπισκοπὴν καλὸν ἔργον definivit: Prodigiosum verò quod tu fingis inter duo Episcoporum primorum genera discrimen: unum, quorum munus erat solummodò docendi & prædicatione erudiendi populum; aliud verò, qui curabant tam quæ sacramentorum, quàm quæ aliorum actuum Ecclesiasticorum administrationem spectabant; Sanè, Presbyteros ita quidam munere distinctos perperam finxerunt, Episcopos verò præter te adhuc nullies: ut ullus unquam Episcopus minus sacramentorum, quàm prædicationis curam in se susciperet, res est ante hunc diem per totum Christianorum orbem inaudita. O te nugatorem egregium! De ordinatione quæstio est; hanc scriptura (ais) decidit 1 Tim. c. 4. *Ne negligito donum quod in te est, quod tibi datum per prophetiam, cum impositione manuum Presbyteri.* Quoties verò huic loco responsum à nostris? Non leve est illud *Calvini*, aliter interpretantis, testimonium; quod etiam *Hieronimi*, *Anselmi*, *Haimonis*, *Lyrani* suffragiis satis confirmatum est: sed instar mille commentariorum, sit ipse sui interpres *Paulus*, *Donum Dei quod in te est per impositionem manuum mearum*, 2 Tim. 1.6. Quæro igitur, numquid bis ordinatus fuit *Timotheus*? Semel profectò illum *Paulina* manus huic muneri consecrarunt; Dic, ubi deinceps alii insuper presbyteri? Dic, uter istorum locus magis perspicuus? Sed quid interea factum est de illis sive testimoniis, sive exemplis quæ ex veterum monumentis in hanc sententiam *Hallus* deprompserat; Itane tibi modò caligârunt oculi, *Irenæe*, ut cernere non potueris *Hieronimum*, *Chrysostomum*, *Ambrosium*, *Athanasium*, Patres Alexandrinos, Hispalenses, Constantinopolitanos tibi istuc in via palam obfistentes? Nihil tu istis regerere aut ausus es, aut potuisti, id tantum mones; quod dicit *Hallus*, non ubiq; verum esse.

Presby-

Chrysoſt in
1 Tim. 4.

Presbyteros nunquam ordinasse Episcopum ; qua in re *Chrysoſtomo* & *Oecumenio* planè in os contradicis ; & ὁ πρεσβυτερος ὁ ἐπίσκοπον ἐχειροτόνῃ, inquit *Chrysoſtomus* ; qui eadem ferè verba præit *Oecumenio*. Sed hoc apud te leve est ; Rationem videamus ; Nam (inquis) *Hieronymus* dicit, in Alexandria Presbyteros, Episcopum è suo cœtu solitos eligere : Acutè nimis ; Eligere solebant è suis Episcopum Alexandrini Presbyteri ; Solebantne & ordinare ? Hoccine dixerit etiam *Hieronymus* ? Cedò locum ; & sibi, si potes, conciliato *Hieronymum*, qui veluti Episcopo semper propriam exceperit ordinationem.

At illud, quancum imperio, & non tam è Cathedra, quàm è tripode dictum ? Ausim, inquis, affirmare ordinationem non pertinere ad Episcopos, quatenus Episcopos. Sat est ; O nos σκληροτράχηλοι, nisi tantæ cedamus auctoritati ! Silere postmodum Patres, & Concilia, & Palinodiam canite ; αὐτὸς ἐστὶν *Irenæus*. At non ille solus : Astipulatur huic & *Theophylactus* ; (vix tamen præ ætate Patris nomen meritis) Quid verò ille ? Aspice (inquit) rem mirandam, quantum possit impositio sacerdotalium manuum. Et quis, O bone, Patrum scripta vel à longè salutavit, qui nesciat Sacerdotum nomine Episcopos designari ? ita hoc apud illos ubiq; obvium est ut instare pudeat.

Quid tu jam curiosus temporum supputator, hiatum historiæ loqueris ? qui si ullos omnino Annales Ecclesiasticos evolvisse, nunquàm tam egregiè inscitæ & ἀνιστορίας, ubique à te proditæ, reus exticisses. Ante annum, inquis, 308. solenne erat Presbyteris Presbyteros ordinare : Ubi verò reperisti tu hoc, *Irenæe* ? è quo inaccessio historiæ antro, è quibus terræ latebris eruisti hanc usq; adhuc inauditam narratiunculam ? Annon te pudet, istud contra omnium auctorum historiarumquæ fidem tam confidenter asseverare ? Annon planè contrarium statuerant Canones Apostolorum ? (non authenticior quidem illis sed pœtanti qui) Annon contrariam sabinde praxin evicerunt

Con-

Concilium Antiochenum, Concilium Carthaginense, Hippalense, & illud etiam ipsum quod tu citare ausus es, An-
cyratum? Frontem hominis!

Sed quod os tibi plenè obtundat: Nemo Anglicano-
rum Præsulum est qui soli sibi unquam arrogarit hanc,
quâ de loqueris, ordinationem; nemo solus μέλλοντι Pres-
bytero manus imponit, sed juxta Carthaginensis Syno-
di Canonem Presbyteros ad se vocat; illos sibi Comites,
in sacrosancto hoc negotio lubens adjungit: Obmutesce
nunc, si sapias, & res tuas age.

De Jurisdictione parilis tibi error est; neque arripi-
unt illam sibi, nec exercent soli Episcopi: Presbyteris
regimen animarum commissum est, quos proinde Eccle-
siarum rectores appellare solemus; Sed & Synodo jus
est in Episcopum: neq; nos monarchicum fingimus Ec-
clesiæ moderamen externum, sed planè Aristocraticum
profitemur.

§. XII.

PArce ergo, si me audis, huic labori; & accinge te po-
tius ad Laico-Presbyterii, ab *Halli* aliquantulum im-
pugnati, vindicias; Monendus interim es, quam invidiosè tu hoc illi oggesseris, quasi id unum moliretur ut
Ecclesiarum Reformatarum seniores exploderet, cum il-
lud se solum in animo habere sæpe protestatus fuerit, à
nostris illam regiminis formam amoliri. Cum enim, qui
Episcopatum abdicare satagunt, hanc administrandæ Ec-
clesiæ rationem, ipsorum loco subintroducendam cupiant,
necessariò ipsi incubuit, (cui hoc qualecunque pensi
contigit) unâ, & Episcopalem ἀποχὴν tueri, & Laico-
Presbyteralis anthoritatis jus omne, ac titulum (quod
usq; fecit) amovere. Jussit ille me suo nomine palàm
profiteri, se Reformatis quibusq; Ecclesiis ex animo bene
velle, bene precari, se ab omni censura receptæ apud ipsas
H
disci-

disciplinæ haud parùm abhorrere, eam nemperatus necessariæ ipsarum conditioni (prout temporis ratio tulit) haud parùm accommodam; non tamen illam regiminis formam sic deperire, ut ubi Episcopalis administratio summa cum pace obtinuerit, fas esse putet eam finibus nostris exterminare illicò, & novam, ignotamq; hospitem admittere; Illud unum est quod *Hallus* tanto studio deprecatus est. Qualiscunq; demum causa sit, tu pessimum agis, *Irenae*, Patronum: Non tam de nomine, quàm de re ipsa quærit *Hallus*; Tu verò quid? Edat mihi (inquis) nomen Archiepiscopi, aut Archidiaconi in Scriptura; Atqui, mi homo, impetit *Hallus* illos, qui ex ipsis scripturis eruere se posse existimant Laicum hoc, quod tuentur, Presbyterium: nemo nostrùm è contra unquam contenderit, Archiepiscopos, & Archidiaconos, è Scripturis sacris petendos esse; quos jure Ecclesiastico, non sine optima ratione, ad commodiorem pacis, ordinisq; publici conservationem, novimus constitutos.

Tu si idem de Laico-Presbyterio dixeris, tibiq; exinde constiteris, nos arma statim deponemus: Neq; certè minùs innuere videris, ubi post Sciographicam quandam Laico-presbyteralis officii delineationem, commodissimùm visum fuisse, ais, primores de grege eligi qui hanc provinciam sustinerent; Sanè, si istud veluti inventum politicum, aut verò Ecclesiasticum institutum orbi commendatum velis, non est quòd nos ullatenus refragemur; æquum enim est ut unaquæq; respublica ea sibi statuatur regiminis adminicula, quæ paci publicæ apprimè conducere judicârit; sed, si hunc administrationis modum, velut causam Dei, unicū Christi regnum, regniq; sceptrum (quod nonnulli faciunt) venditare mavelis, ita quidem necessarium, ut qui eo careant, exleges sint, quiq; hoc rejiciant, perduelles; illud quidem ferre nec debemus, nec possumus: In his verò tu es, quicquid dissimules, *Irenae*; Scripturam etenim hîc provocas: & eam sanè, quam præter te (ut opinor) nemo; *Visum est Apostolis, Presbyteris,*

teris, & toti Ecclesia, *Act. 15. 22.* Homo homini quid præstat, ut Comicus ille olim? Ego certè credidissem hoc planè contra te facere; Tres tantùm ordines memorat istic *Lucas*, Apostolos, Presbyteros, Ecclesiam totam; quo in numero pones tu modò Laico-presbyteros? In primo non audes, in secundo non potes, quia teipso iudice manifesta esset tautologia in parva pericope, & Presbyteri dicerentur convenire cum Presbyteris; in tertio non debes; quid enim? numquid pauci quidam Discipuli tota Ecclesia dicerentur? quid meruere interim reliqui, ut ex hoc albo prorsus ejicerentur? Quicquid ergo tu fingis, nullibi occurrunt Laico-presbyteri; Præcipuos è grege viros, præsertim ætate provectiores, posse in Consilium vocari, & res Ecclesiæ curare, nos lubentissimè cōcedimus; Plus etenim vident oculi quàm oculus; & verè *Elihu*, *Dies loquentur, & multitudo annorum docebit sapientiam*; Sed ut regimen Ecclesiæ Laicis manibus committatur, ab omni Theologica ratione abludere videtur. Job 33. 7.

Absonum est quod in rem tuam trahas, *Act. 14. 23.* *Apostoli Presbyteros in unaquaq; Ecclesia ordinârunt*; Quid? numquid Laicos? nemo sapiens dixerit; hæcine prima erat Apostolorum cura, ut Laicos institueret adjuutores, illius, quod nondum fuerat, ministerii? Quid verò hîc rei est cum septem Diaconis? numquid & ii Presbyteri fuerunt? Quid cum Dorothea, & Christianis Antiochenis; Adeò sunt hæc ænigmata *Irenæ*, ut non tam de *Oedipo*, quàm de *Anticyris* cogitandum: Plebem debere se immiscere Ecclesiæ gubernationi, prodigiosæ Theologiæ est. Duo quidem hîc ego lubens dederim; Habuisse olim Episcopos Presbyterium suum, cujus consilio res Ecclesiæ gerebantur, instar omnium erit locupletissimus testis *Ignatius*, *πρεσβυτέρους τὰ ἐπισκόπους, εἰς τόπον Θεῶ, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, εἰς τόπον τῶ σωτῆρος τῶ Ἀποστόλων.* *Ignat. ad Magne-
nesianos. Et Epist. ad Trall.* Τί ὃ πρεσβυτέριον ἄλλα ἢ σύνημα ἱερῶν, σύμβουλοι καὶ σωτῆρες ταῖς ἐπισκόποις. Sed sacri ordinis viros hos fuisse, etiam iste locus evincit; nec qui *Martyris*

Epistolas perlegerit, inficiari potest; quem nos adhuc morem in Ecclesia nostra retinemus; Etenim Decanus & Capitulum, velut intimi Episcoporum Consilarii, in gravissimis quibusq; Ecclesiæ negotiis vocari, & solent, & debent. Sed & hoc liberè insuper concedendū, habuisse olim Ecclesias, Africanas præsertim, primarios quosdam viros, quos Seniores appellare solebāt, quorum consilium in publicis rebus Ecclesiæ communiter adhibuerunt; Sed ut seniores isti, stato quodam ordine, unā cum Pastoribus clavum tenerent Ecclesiæ, curamq; cum illis animarum pariter suscipientes, (reliēta modò penes pastores *μεγιστα*) omnes actus Ecclesiasticos, perinde ac pastores, curarent, censuras Ecclesiæ (ultimo actu excepto) vibrarent, pastores ipsos & admitterent & coercerent, denique (unā prædicatione ac sacramentorum administratione dempta) meros agerent pastores, hoc per omnē temporum seriem ad nostram usq; ætatem prorsus in Ecclesia Dei inauditum fuit; Frustra ergo hūc antiquæ Ecclesiæ historiam obtendis, *Irenæ*; Profer vel unum mihi nostro sensu, ex omnium annalium penu presbyterum Laicum, ego herbam tibi porrigo.

Vidimus sat benè congesta à clariss. *Iustello* testimonia, & probè trutinavimus; Siquid ibi reperire potuisses in rem tuam, non tam levi opera illius auctoritatem prætervectus, in expulso toties, supposititii *Ambrosii* loco acquievisses; Ex *Augustino* profert *Iustellus* Epigraphen Epistolæ 137. Fratribus, Clero, senioribus, & universæ plebi Ecclesiæ Hipponensis; Sed & illud è *Baronio*, Anno 303, ex Epistola *Fortis*, Quod omnes vos, Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Seniores de quadringentis follibus lucillæ, &c.

Lib. 3.

Cui concinit *Augustinus* contra *Cresconium* Grammaticum, Omnes vos Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Seniores scitis; Centum hujusmodi occurrunt loca; neq; nos unquam negavimus, aut senes tunc temporis fuisse, aut magistratus; aut verò hos in rebus Ecclesiæ fuisse sæpe-

sexpennum consultos; Ejusmodi certè fuisse quos memorat *Iustellus*, satis patet ex Africanorum Canonum collatione; *οἱ πρεσβυτεροι* appellantur, *Can. 100. αἱ χοντες* verò, *ἢ δεῦτα πρεσβυτεροι*, *Can. 91.*

Qui locus reliquis instar commentarii erit; *Aurelius* Episcopus dixit, debere unumquemque nostrum in civitate sua convenire Donatistarum præpositos, aut adungere sibi vicinum collegam, ut pariter eos in singulis civitatibus, per Magistratus, vel Seniores locorum conveniant; Parco lectoris tædio; At quàm nihil ista in rem præsentem faciant, hinc satis patet, quòd ipso *Gregorii* Magni ævo hujusmodi seniorum etiamnum mentio extiterit; cum tamen illi, pro quibus tu contendis, Seniores, *Ambrosii* ævo, te citante, absoleverint. Præterea, Seniores, quorum meminit *Augustinus*, uti vides, ipsis Diaconis postponuntur; quod in hodiernis Ecclesiarum Senioribus, odiosa methodi crypsis videretur.

Greg. L. 11. Ep. 19. Facile non credas, sed præsentibus Ecclesiae tuæ senioribus diligenter est perscrutanda.

Eò tandem diventum est, ut contendas nobis in usu esse, quos alibi averfamur, Laicos Presbyteros; Quorum censui annumeras Cancellarios, Commissarios, Officiales, Cognitores, Apparitores, ædituos, & ejusmodi locustas: Satisne verò prudenter hoc abs te factum *Irenae*, quod Laico-presbyteris tuis, Apparitores & locustas sive contulisse, sive succenturiasse placuerit? Quid, quòd heterogenea prorsus sint hæc à se munia; visne ut horum singulis assimilentur Presbyteri tui? atqui, inter Cancellarium & ædituum, plus discriminis est, quàm inter Medicum & Pharmacopolam: Illi verò Commissarii & Officiales quid si in Ministerio sacro constituti sint, (uti vulgò fit) numquid adhuc inter Laico-presbyteros & locustas annumerabuntur? Inter cæteros ægerrimè te habet Laico-cancellariorum potestas, quos sibi, ais, plus vindicare in usu clavium, quàm unquam tentatum, ne quidem cogitarum à Senioribus Gallicis: Atqui aliud est, *Irenae*, quid fiat, aliud quid fieri debeat; Deinde verò, nescis tu hosce, sui muneris virtute, Episcoporum-ecclicos & esse

& appellari; neq; suo nomine quenquam censuras infligere, sed (cujus vices gerit) Episcopi; ubi seniores vestri divisum cum pastoribus imperium & vendicent sibi, & exerceant.

At quod omnium longè gravissimum est, qui Laicis omnem eripiunt rerum Ecclesiasticarum cognitionem, tacitè (inquis) impetunt Regiam Majestatem, potestatemque, quam in Clerum habet, occultè subvertunt; norunt enim sereniss. regem *Carolus* Laicis accenseri. Certè, si nihil tibi aliud excidisset, hoc te unum in rebus nostris merum hospitem prodidisset, *Irenae*: qui ignores, Regem apud nos mixtam personam, usq; & esse, & haberi; supremumq; Ecclesiae ordinarium salutari: quod ego te multis legum nostrarum instantiis (si curæ precium foret) facile edocere possem.

Denique, in toto hoc opusculo, non tam *Viritei* tui otio abusus es, quàm tuo; I demùm, & bonas horas melius locare discito; Saluta meo nomine *Hippocratem* tuum & *Galenum*; (diutule vereor à te neglectos) & dum Episcoporum munus exagitas, desine *ἀλλοτρίεπισκοπείν*.

Ad omiffa quedam & seponenda.

PRælo ista subjeceram, cùm incurrebant mihi in oculos omiffa quedam tua, *Irenæ*, suo in loco reponenda; Omiffa, ais? imò omittenda potiùs; deleta mavelit Lector priora illa nugamenta, quã superadjecta hæc nova; sed hic mos tuus est, *Philadelphæ*, quæ homini sapienti *ἡ δὲ τίς ἐστι περὶ τῆς*. Propositiones tuas reformatorias Anglicè scriptas, duodenario numero edidisti primo: quæ, partu deinceps secundo, octodecim prodierunt; tertio demùm, in triginta duas (grande formicæ onus) fœliciter excreverunt; Sed & contra-remonstrantia tua, futilissima & despiciatissima schedula, post Editionem priorem, una deinceps pagina auxit postmodum: Ita tibi fœlix est istis super fœcturis ingenium. Hæc autem suo loco reponenda ais; Certè: Quo verò illo? Novit probè Lector, quo in loco reponi soleant, & debent hujusmodi chartulæ; Illò relegentur hæ tuæ. Transeant per me reliquæ; solo contemptu & oblivione digna. Sed quæ Reverendum Episcopum nostrum Exoniensem concernunt *λοιδορήματα*, non ita facilè me finit præterire officiosa pietas. Nempe pœnituit te *Philadelphæ*, non satis læsisse pii & innocentissimi Præfulis famam, nisi & hoc insuper illi crimen imegisses. Cæcus sit, inquis. qui non videat *Josephum Hallum* diversum à se, quæ Episcopus; *Hallum* mitrâ infulatum, alium induisse hominem, aliosq; mores; Imò verò fanaticum rectiùs dixisses qui hoc se videre credat; Certè à fulgore ejus (quem ais) Episcopali, aliam omnino hauserunt lucē Ecclesiæ Christianæ; quam, nisi malè agens odisses, tui etiam oculi æquè salutariter percepissent; Adeóne eum cacutire necesse est qui nō tuis oculis videat? Erras, mi homo, erras, læso sensorio objectū singulare tibi duplicavit invidia; fecitq; *Jos: Hallum*, & *Hallum* mitrâ infulatū duos apparere, qui semper unus, idemq;, humilis, mitis, modestus, pius Theologus usq; permanfit.

At

At unde constat hæc *Halls* nostri μεταμόρφωσις? Scilicet, Allectum, ais, fulgore Episcopali Romanensium Episcoporum æmulo, ad patrocinandum Ecclesiæ Romanæ: Adeone impudenter audes sacrum Antistitem summa humilitate eminentem, velut sublimia, nescio quæ, superbè affectantem criminari? Novimus ad unum omnes, quotquot uspiã sub clientela ipsius fœlices viximus, adeò illum ab omni fastu alienum, ut nomine tenus Episcopum, in reliquis fratrem (suo utar vocabulo) senserimus: Neq; unquam mitissimus Præsul eminentiæ suæ Episcopalis radios nobis exhibuit, nisi (*Mosis* instar) velatos; sed & ita se semper gessit, ut eum circumvicini omnes, velut nimix humilitatis reum, dignitatishq; Episcopalis nimis negligentem, culpæ soleant. Facebant ergo hæc fulgoris Episcopalis illicia. Pergit tua modestia, Romæ ubiq; αἰσῶδον πόλεμον professo, impuræ meretricis patrocinium adscribere: eumque, qui diro illi capiti tot vulnera lethalia infixit, ne arte quidem tua sananda, Antichristianismi proxenetam palam arguere; Illud nempe satagis, homo φιλαδελφότητι, ut exteris quibusq; persuadeas; *Josephum Hallum*, synceritatis suæ prioris oblitum, de sancto zeli pristini fervore plurimum remisisse; & Romanæ Religioni nimis faciles modò inimicitias profiteri. Astruit (inquis) Ecclesiam Romanam esse veram Ecclesiam, & in ea nucleum Christianismi reperiri; hinc boni quiq; deplorare irreligiosum hominis teporem, ac ipsius apostaticæ cujusdam ἀδιαφορίας misereri. Proh Dei atq; hominum fidem! quam hæc abs te calumniatore turpissimo, & falsissimè, & malitiosissimè conficta sunt! Nos, qui illum intus & in cute novimus, quin & omnes non malè-affecti Angli, qui eum vel sæpe concionantem audimus, vel legimus scribentem, non possumus non abominari hanc planè odiosissimam à te modò impactam cōtumeliam. Deserventior solet esse plerunq; senectutis temperies; Noster verò hîc nunquam se præbuit, vel acriorem Papismi hostem, vel vehementiorem Evangelicæ veritatis

veritatis propugnatorem, quàm modò facit in media hac
 fenii ingravescens hyeme. Tu autem, nisi omnem pe-
 nitus cum fide pudorem exuisses, *Irenae*, non ejusmodi
 attulisses à scriptis *Hallianis* Romani Patrocinii argu-
 menta: Scripsit nempe Præsul noster, jam tum Episco-
 patum ingressurus, librum egregium, contra Romanæ fi-
 dei perniciosos errores; Cui, *de veteri Religione*, titulus:
 quo toto nervosè probavit; omnia illa Pontificiorum
 dogmata, quæ à Reformatis oppugnantur, contra Scri-
 pturas, contra omnis antiquitatis consensum, contra ra-
 tionem deniq; sanam militare; Hoccine verò est Roma-
 næ Ecclesiæ patrocinari? At aliud insuper addidit opus-
 culum, cui titulus, *Conciliator*. Certè quidem; Quod tu
 nunquam, *Irenae*, ausim dicere, perlegisti; alias non po-
 tuisses istud, probri loco, Præsuli pio, & orthodoxo pal-
 lè objecisse. Quid aliud existimare modò possunt exteri
 Theologi, quàm *Josephum Hallum*, velut alterum *Maca-
 rium*, pacem inter Deum & Diabolum conciliare, vo-
 luisse; illumque, qui olim *Romanam Irreconciliabilem* scri-
 psit, jam tandem versa velificatione, pacem unionemque
 inter Ecclesiam Reformatam & Pontificiam meditari:
 Apage hanc contumeliam. Nolite falli, fratres; Idem est,
 qui semper fuit, *Hallus* noster; æquè semper odit Ecclesiæ
 Romanæ superstitionem, Idolomaniam, hæreses: Chari-
 tatis Christianæ violator egregius fuerit, qui aliam de
 sancto Episcopo opinionè conceperit, nutrieritve. Vultis
 verò scire ut se res habuerit? Dicam seriò, coram Deo,
 Angelis, totaq; gente Christianorum. Tractatui huic cō-
 tra Romanæ Ecclesiæ errores Antidotario, fundamentū
 quoddam substernere voluit Præsul noster, stabile, soli-
 dumque de moderno Ecclesiæ illius statu: Qua de re ita
 determinavit, ut statueret, Ecclesiam Romanam esse qui-
 dem Ecclesiam miserè erroneam, hæreseos ream, morbi-
 dam, moribundam, Ecclesiam tamen adhuc verè visibi-
 lem; neq; nos novam creare Ecclesiam voluisse, sed re-
 formare veterem; Sed & *Lutherum* ipsum, illud idem

semper professum, ut qui expressè dixerit, adhuc in illa qualicumq; Ecclesia nucleum Christianitatis reperiri; Verba *Lutheri* citavit infontissimus Episcopus, cum ecclesioli quidam zelotæ invehì cœperunt illico in Præsulem *Episcopus Estrælinus*, velut nimium Ecclesiæ Romanæ fautorem; idq; inscitissimè contenderunt, Romanensem, ne Ecclesiam quidem esse, nec haberi aut posse, aut debere: Tuleruntq; in suam sententiam *Whitakeri*, *Perkinsi*, paucorumq; aliorum testimonia; Facile sensit *Hallus* noster deceptos probos hosce viros vocis homonymiâ; utpote qui *veram* aut *verè visibilem Ecclesiam*, veluti *sanam, orthodoxam, veracem*, interpretari visi fuerint; hinc ille paci publicæ consulens, tractatulum quendam *Conciliatoris* nomine statim edidit; quo docuit authores nostros, ut ut verbis dissentire viderentur, re tamen ipsa, idem prorsus de Ecclesiæ Romanæ moderna conditione statuere; esse scilicet illam Ecclesiam miserrimè vitiatam, impuram, mortis proximam, sed non nullam tamen; quâ de re congeffit plurimorum Scriptorum nostrorum plenè cōspirantium, irrefragabilem auctoritatem: Sed ne id solus dixisse videretur, scriptis quibusdam Epistoliis provocavit doctissimos, & notissimæ fidei Præsules, D. *Thomam Mortonium* Episcopū Dunelmensem, D. *Joh: Davenantium* Episcopum Sarisburiensem; Celeberrimos Theologos D^m Doctorem *Prideaux* in Academia Oxoniensi Theologiæ Professore Regium, D^m Doctorem *Primerosium* Ecclesiæ Gallico-Londinensis Pastorem; ut ipsi palâ suam sententiam dicerent, de hâc infœliciter mota pridem, circa Romanæ Ecclesiæ conditionem, controversiâ; Illi egregiis Epistolis à se scriptis, palam professi sunt, se in hanc eandem *Halli* nostri sententiam pedibus ire omnes & singulos; Sed & neminem esse sanum è Reformatis Theologum qui aliter diceret, sentireve: Libellum ex horum testimoniis locupletissimis concinnatum publici juris fecit *Hallus* noster, & *Conciliatorem* indigitavit. En tibi modò, Lector, quantum se *Hallus* noster Romanæ Ecclesiæ

Ecclesiæ patronum exhibuerit; & hinc disce tueri optimi Præsulis famam, & innocentiam; sed & perfidiosam audacissimorum hominum calumniam odisse, ac conspuere.

Vix flocci est illud reliquum; Sanè (inquis) posteriora ejus scripta non respondent prioribus; Ita sanè verò seriò? O te non indoctum magis quàm audacem censorem! Quis præter te, tuiq; similes, hoc dixerit? Dabimus tibi veniam, cum ita parùm interfit, quò tendat, proprii quicquid est judicii, liberè proferre; at cum alios etiam in partes tuas trahere conaris, non tam Reverendum authorem, utpote *ἐξω βελών* positum, quàm temerarios hosce judices tecum contemptui exponis. Imbelles solent esse senescentis ingenii factus; nostrum verò hunc quod spectat, loquantur pro se scripta ipsa, loquantur cordati quiq; lectores, loquantur posterì, annon quæ novissimè edidit senex venerandus, opuscula, plus eruditionis, acuminis, judicii, sed neq; pietatis sanctiq; zeli minus, spiraverint, quàm quæ olim juvenis evulgavit. Illud unum, sed magnū vitium erat, quòd justissimam Episcopatus causam jam serò (non sponte tamen, sed vocatus ad hoc quicquid est muneris) suscepit, exegeritque. Parcite huic errori, omnes æqui rerum arbitri, salva res est, supererit felix Episcopi nostri memoria *Irenæi* cineribus, & de *Philadelphii* istius, detrectatorumq; omnium calumniis triumphabit.

F I N I S.